

# HRVATSKI PLANINAR



ISSN 0354-0650

GODIŠTE **103**



ČASOPIS HRVATSKOGA  
PLANINARSKOG SAVEZA  
izlazi od 1898. godine

**5**

SVIBANJ  
**2011**

# HRVATSKI PLANINAR

ČASOPIS HRVATSKOGA PLANINARSKOG SAVEZA



»Hrvatski planinar« časopis je Hrvatskoga planinarskog saveza. Prvi je broj izašao 1. lipnja 1898. Od 1910. do 1913. tiskao se kao podlistak naziva »Planinarski list« u časopisu »Vijenac«. Od 1915. do 1921. i od 1945. do 1948. časopis nije izlazio, a od 1949. do 1991. godine izlazio je pod imenom »Naše planine«. Časopis izlazi u jedanaest brojeva godišnje (za srpanj i kolovoz kao dvobroj).

## Nakladnik

Hrvatski planinarski savez  
Kozarčeva 22  
10000 Zagreb  
OIB 77156514497

## Pretplata i informacije

Ured Hrvatskoga  
planinarskog saveza  
tel. 01/48-23-624  
tel./fax 01/48-24-142  
e-mail: hps@plsavez.hr  
http://www.plsavez.hr

## Uredništvo

E-mail adresa za zaprimanje članaka:  
hrvatski.planinar@plsavez.hr

## Grafička priprema

Urednik d.o.o., Zagreb

## Tisak

Ekološki glasnik d.o.o.  
Donja Lomnica

ISSN 0354-0650



## Glavni i odgovorni urednik

Alan Čaplar  
Palmotičeva 27  
10000 Zagreb  
e-mail: caplar@plsavez.hr  
tel.: 091/51-41-740

## Urednički odbor

Damir Bajs  
Darko Berljak  
Vlado Božić  
Faruk Islamović  
Goran Gabrić  
prof. dr. Darko Grundler  
Branko Meštrić  
Krunoslav Milas  
prof. dr. Željko Poljak  
Vanja Radovanović  
Robert Smolec

## Lektura i korektura

Željko Poljak  
Robert Smolec  
Radovan Milčić  
Goran Gabrić

## Pretraživač i digitalni arhiv

Stari brojevi »Hrvatskog planinara« u PDF formatu te tražilica s bibliografijom časopisa dostupni su na internetskoj stranici časopisa te na DVD-u u izdanju HPS-a.

<http://hps.plsavez.hr>



## Suradnja u časopisu

Prilozi se mogu slati posredstvom e-maila ili poštom. Prednost imaju prilozi sa zanimljivim temama koji su popraćeni boljim izborom ilustracija. Slike se mogu slati poštom ili u digitalnom formatu (e-mailom, na CD-u ili DVD-u, ali ne unutar Word dokumenata). Uredništvo zadržava pravo kraćenja i uredničke obrade tekstova. Stavovi i mišljenja suradnika iznesena u časopisu nisu nužno stajališta Hrvatskog planinarskog saveza i Uredničkog odbora.

## Pretplata

### Godišnja pretplata za Hrvatsku

iznosi **150 kuna**. Pretplata se uplaćuje na žiro-račun Hrvatskoga planinarskog saveza broj 2360000-1101495742, pri čemu na uplatnici ili u obrascu za plaćanje putem interneta, u rubrici »Poziv na broj«, mora biti upisan Vaš pretplatnički broj.

### Godišnja pretplata za inozemstvo

iznosi **35 eura**, a uplaćuje se na račun SWIFT: ZABA-HR2X 25731-3253236, uz poziv na pretplatnički broj. IBAN za uplate iz inozemstva jest HR4123600001101495742.

### Cijena pojedinačnog primjerka

je 15 kuna (+ poštarina).

### Vaš pretplatnički broj

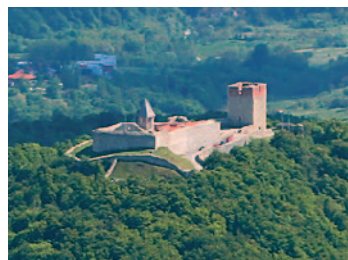
otisnut je uz Vašu adresu, koja je nalijepljena na omotnici za slanje časopisa. Nakon uplate i evidentiranja u HPS-u, na naljepnici možete vidjeti naznaku o obavljenoj uplati.

### Kako se pretplatiti

Zainteresirani za pretplatu na časopis trebaju se telefonom, e-mailom ili pismom javiti u Ured Hrvatskoga planinarskog saveza (hps@plsavez.hr, 01/48-23-624, 01/48-24-142). Pretplata se odnosi na kalendarsku godinu, pa novi pretplatnik nakon uplate dobiva sve brojeve tiskane u tekućoj godini. Pretplata se automatski produžuje na sljedeću godinu, do opoziva. S prvim se brojem u novoj godini svim pretplatnicima šalje uplatnica za pretplatu.



**180** O planinarstvu na webu  
i o webu HPS-a



**186** Kviz znanja »Jedan  
protiv 34«: Medvednica



**192** Prvi uspon ogulinskih  
planinara na Mont Blanc



**196** Kilimanjaro se pamti  
cijeli život

## Sadržaj

### Članci

- 180** O planinarstvu na webu  
i o webu HPS-a  
Alan Čaplar
- 186** Kviz znanja »Jedan protiv 34«:  
Medvednica  
pripremila Jasna Žagar
- 189** I opet nešto novo  
Ivan Hapač
- 192** Prvi uspon ogulinskih planinara  
na Mont Blanc  
Zvonko Trdić
- 196** Kilimanjaro se pamti cijeli život  
Mario Crnčević
- 200** Velebite, čudesna planino!  
Đenka Špralja

### Info kutak

- 204** Sozanj na Lastovu (231 m)
- 206** Nova planinarska obilaznica  
»Podgorske staze«
- 206** Planinarska kuća »Žbevnica« (851 m)
- 207** Povijesni susret u Ogulinu – začetak  
Hrvatskoga planinskog društva
- 207** [www.slavonski-planinarski-savez.hr](http://www.slavonski-planinarski-savez.hr)
- 207** Vremeplov

### Rubrike

- 203** **Pisma čitatelja:** Osvrt na knjižicu  
»Najljepše cvijeće hrvatskih planina i  
livada«
- 208** **Gorsko spašavanje:** Zbor gorskih  
spašavatelja Hrvatske održan u Puli
- 210** **In memoriam:** Ervin Hanzer

### Tema broja

Planinarstvo na webu

### Naslovnica

Prsti u Bijelim stijanim  
(Velika Kapela),  
foto: Alan Čaplar



- 211** **Vijesti:** Uspješna  
godina rada  
Slavonskoga  
planinarskog saveza,  
Priča o jednom  
»četrdesetogo-  
dišnjaku« – HPD  
»Zanatlija«, Osijek,  
40. obljetnica HPD-a  
»Zanatlija« u Osijeku,  
Dubrovački tiči, U  
Vinkovcima novo  
vodstvo društva, Dani  
dalmatinskih planinara  
2011., Uspješni 29.  
»Papučki jaglaci« – ali  
bez jaglaca, Skupština  
Planinarskoga kluba  
»Sljeme« u Zagrebu,  
Serija »Nazovi 112«  
Stipe Božića
- 218** **Kalendar akcija**

# O planinarstvu na webu i o webu HPS-a

Alan Čaplar, Zagreb

**N**ema sumnje da je razvoj interneta u proteklom desetljeću vrlo naglo i drastično promijenio način na koji ljudi međusobno razmjenjuju informacije, slično kao što se to tijekom minuloga stoljeća najprije dogodilo pojavom radija, a zatim i televizije. Štoviše, za razliku od radija i televizije, novi je medij omogućio da svatko tko to želi, a posjeduje barem osnovno znanje o web tehnologijama, vrlo lako s javnosti podijeli svoje informacije, mišljenja, slike, filmove... i sve drugo što poželi.

Dakako, taj je medij i planinarima otvorio neslućene mogućnosti, koje su mnogi vrlo praktično iskoristili, upotpunivši tako svoj planinarski život. Već danas više od polovice planinarskih udruga ima na internetu svoj virtualni »prozor u svijet«, na kojemu na više ili manje dopadljiv način nude razne informacije o svojem radu. Vlastite stranice s planinarskim sadržajima imaju i mnogi zaljubljenici u planine, poneki pišu i svoje blogove, a njih nebrojeno mnogo svoje slike razmjenjuje putem Facebooka, Picase i sličnih internetskih servisa. Sve u svemu, danas je teško zamisliti život bez interneta, pa tako i planinarstvo.

## Prve planinarske stranice na hrvatskom webu

Budući da se internet još uvijek doživljava kao razmjerno »mlad« izum, pomalo je neobično govoriti i pisati o njegovoj povijesti. Pa ipak, vrijeme uspostave prvih planinarskih web stranica već je gotovo zaboravljeno, a protok vremena i sve ono što je novi medij donio planinarstvu itekako opravdavaju potrebu da se o vremenu uspostave prvih planinarskih web stranica već piše u povijesnom kontekstu.

Prve planinarske stranice u Hrvatskoj postavio je 6. kolovoza 1996. Osječanin Darko Hamilton na računalu Šumarskog fakulteta, na adresi <http://hrast.sumfak.hr/~hamilton> i na njima radio do 1999. Bile su to osobne stranice, ali nudile su

sve osnovne informacije o hrvatskom planinarstvu, literaturi, kućama i planinarskim društvima. Do konca lipnja 1998. posjetilo ih je više od 2000 posjetitelja, što je za ono doba bila iznimna posjećenost.

Prvi web posvećen planinarskoj speleologiji bio je Hrvatski speleološki server na javnom računalu Srca u Zagrebu, na adresi <http://public.srce.hr/speleo>. Postavila ga je 29. siječnja 1997. Jagoda Munić, članica Komisije za speleologiju HPS-a, uz suradnju Dalibora Paara. Početkom 1997. postavljene su, također na serveru Srca, i stranice PDS-a »Velebit«, s izvještajima i obiljem slika iz ekspedicijskoga i speleološkog rada toga društva. Bila je to prva web stranica neke hrvatske planinarske udruge.

Kao četvrte planinarske stranice na hrvatskom internetu uspostavljene su planinarske stranice »Hrvatskog planinara«, koje je izradio Alan Čaplar. Slike je pripremio Dalibor Paar, a na javnom računalu Srca postavili su ih 24. ožujka 1997. Alan Čaplar i Jagoda Munić. Od početka je glavna stranica imala 120 podstranica, od kojih je većina bila posvećena odabranim člancima iz našega časopisa.

Prvu pisanu vijest o planinarskim internetskim stranicama napisao je 1996. Alan Čaplar (HP 1996, 349), a prvi internetski adresar objavljen je 2001. (HP 2001, 54). U »Hrvatskom planinaru« objavljena su do kraja 2010. ukupno 24 tematska članka o planinarskim web stranicama u Hrvatskoj i svijetu. Od 1997. do 2003. ukupno je 26 planinarskih društava izradilo jednostavne stranice, najčešće s osnovnim obavijestima o svom radu. Početkom 2011. svoje web stranice imale su ukupno 133 planinarske udruge.

Izvršni odbor HPS-a još je 2002. utemeljio nagradu (priznanje) za najbolju planinarsku web stranicu. Prve ju je godine dobio PD »Šumar«, za stranice koje uređuje predsjednik društva Branko Meštrić, a 2003. HPD »Jastrebarsko«.



Web stranica HPS-a 2002. godine

## Dinamičan život HPS-ova weba

Dana 7. studenoga 1998. u županijskoj vijećnici u Požegi održan je okrugli stol o smjernicama razvitka hrvatskog planinarstva, na kojem se po prvi put razgovaralo o potrebi promidžbe planinarstva putem novog medija – interneta. Nedugo potom, početkom 1999., postavljene su na adresi <http://pubwww.srce.hr/hps> prve službene web stranice HPS-a, koje je izradio novi pročelnik Komisije za promidžbu i izdavaštvo HPS-a Alan Čaplar.

Godine 2001. web-stranice HPS-a premještene su na server koji je pružao bolje administracijske mogućnosti i prikladniju adresu (<http://hps.inet.hr>). U to doba vrijedno sponzorstvo tvrtke Iskon Internet osigurano je uz pomoć Dražena Črnkovića, člana HPD-a »Zagreb-Matica«.

Početkom 2002. svoju je stranicu dobila i Planinarska kuća Alan na Velebitu ([hps.inet.hr/plkuce/alan](http://hps.inet.hr/plkuce/alan)). Izradio ju je Krešimir Bartaković, član Komisije za gospodarstvo HPS-a. Bila je to prva web stranica neke hrvatske planinarske kuće, a po bogatstvu sadržaja, web stranice te planinarske kuće nisu nadmašene do danas.

Godine 2002. Komisiji za promidžbu i izdavaštvo HPS-a obratio se nizom primjedbi i dobrih prijedloga član sinjskoga PD-a »Svilaja« Jure Kodžoman. Pokazao je veliko znanje i dobru volju za suradnju pa mu je Komisija povjerila sve administratorske ovlasti. Otada je kao webmaster skrbio o svim tehničkim pitanjima vezanim

uz web HPS-a. Vrlo je brzo osuvremenio dizajn i otvorio Planinarski forum, svojevrsnu neformalnu čavrljaonicu za razmjenu mišljenja i planinarskih informacija. Web stranice HPS-a u prvih pet godina posjetilo je nekoliko desetaka tisuća posjetitelja, a slike i druge sadržaje objavljene na njima koristili su pri izradi svojih stranica mnogi nacionalni parkovi i parkovi prirode. Primjera radi, službeni logo Međunarodne godine planina 2002., koji je izrađen za potrebe weba HPS-a, na svoje su stranice i u publikacije s te stranice preuzela neka ministarstva i javne ustanove koje se bave zaštitom prirode.

Kada se Jure Kodžoman zbog studija IT tehnologije preselio u Ljubljanu, sav posao vodio je iz Ljubljane, potvrđujući da upravo internet omogućuje suradnju na daljinu, ma koliko suradnici bili fizički udaljeni. U dijelu poslova pomogao mu je i kolega sa studija Davor Ocelić.

Budući da više saveza i političkih stranaka ima istu kraticu kao i Hrvatski planinarski savez (Hrvatski plivački savez, Hrvatski pčelarski savez, Hrvatska pučka stranka...), internetska domena [hps.hr](http://hps.hr) već je bila zauzeta, pa je 2006. za novu adresu HPS-a odabrana domena [plsavez.hr](http://plsavez.hr). HPS je tada nabavio i vlastito serversko računalo koje je bilo smješteno u prostorijama Hrvatskih šuma u Ulici Ljudevita Farkaša Vukotinovića br. 4 u Zagrebu. Smještaj servera u vidu sponzorstva osigurao je Branko Meštrić. Nakon iznenadne





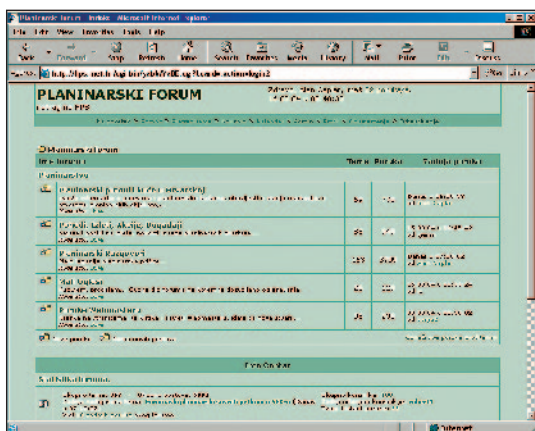
Susret planinara »forumša« u Studentskom esperantskom klubu u Zagrebu 2004. godine

## Neformalna planinarska čavrljaonica

Najpopularniji dio HPS-ova weba ubrzo nakon uspostave 2002. postao je Planinarski forum. Forum je od početka bio zamišljen kao neformalna virtualna čavrljaonica o planinama i planinarstvu. Velik broj planinara dobro je prihvatio taj koncept, i unatoč povremenim problemima svojstvenih svakom internetskom forumu, Planinarski forum stekao je velik broj korisnika koji su na njemu razmjenjivali nebrojene, vrlo korisne i praktične planinarske informacije. Štoviše, na poticaj forumša Vanje Radovanovića održano je

u Zagrebu i na nekim planinarskim odredištima nekoliko susreta forumša. Na njima su se mnogi planinari bolje upoznavali i uživo družili razgovarajući o mnogim planinarskim i forumaškim temama. Kao primjer dobre komunikacije ljudi koje povezuje isti interes – ljubav za planine – priča o druženju forumša i o samom Planinarskom forumu emitirana je i na HRT-u.

Pri preseljenju na novu domenu »plsavez.hr« 2006. pokrenut je novi Planinarski forum, koji je također brzo stekao mnogo korisnika. Ipak, budući da je forum vrlo dinamičan i otvoren medij, kako bi se obuzdalo preopćenito shvaćanje njegove uloge i koncepta, bilo je potrebno utvrditi svojevrсни »kućni red«, tj. jasna pravila korištenja koja svaki korisnik mora prihvatiti prilikom registracije.



Planinarski forum 2008. godine

## Bibliografija »Hrvatskog planinara«

Jedan od najvrednijih planinarskih sadržaja na webu svakako je bibliografija časopisa »Hrvatski planinar«, koju je uloživši nemjerljiv trud i entuzijazam izradio Darko Grundler, član HPD-a »Jelen-grad« iz Kutine. Bibliografija je puštena u rad 4. lipnja 2008., na svečanosti povodom 110. obljetnice izlaska prvog broja i 100. godišta »Hrvatskog planinara«. Osim vrlo kvalitetne tražilice, na



Bibliografija »Hrvatskog planinara« na HPS-ovu webu

**Iako je razumljivo da bi i mnogi planinari rado s weba preuzeli što obilnije praktične informacije za planiranje svojih izleta, mnogo je važnije taj medij iskoristiti da bismo neplaninarima objasnili zašto se vrijedi učlaniti u planinarsko društvo, koju opremu ponijeti u naprtnjači, kako se zaštititi od opasnosti u planini, nego objaviti GPS trag, kartu i detaljne upute kako da se ode npr. na Bijele stijene, i tamo radi što hoće**

webu HPS-a podignuti su i svi brojevi »Hrvatskog planinara« u PDF formatu. Digitalizacija časopisa za potrebe web stranice HPS-a obavljena je u tri godine, uz nemala financijska sredstva HPS-a i uz potporu Ministarstva kulture, no sadržaj svih brojeva dostupan je bez ikakve naknade za pregledavanje i korištenje svima zainteresiranima. Dostupnost starih brojeva »Hrvatskog planinara« na internetu uvelike je povećala zanimanje za naš časopis te pomogla boljem vrednovanju njegove uloge ne samo u našem planinarstvu, nego i u hrvatskoj kulturi u cjelini.

### Prelazak na novo web rješenje

Stalnim dodavanjem novih tekstova i slika, wiki stranica HPS-a s vremenom je postala veoma sadržajna, ali su se istodobno pokazale i određene slabosti u pogledu preglednosti sadržaja te tehničkih mogućnosti wikija. Unutar Komisije za promidžbu i izdavačku djelatnost HPS-a u proljeće 2010. dogovoreno je da se zbog nemogućnosti zakrpanja sigurnosnih rupa u wiki sustavu pristupi izradi nove stranice sa sličnim konceptom,

ali na drugom, jednostavnijem i organiziranijem sustavu – wordpress. Ipak, za izradu nove stranice nisu do početka 2011. bili osigurani svi potrebni tehnički preduvjeti, a bez njih se nije moglo pristupiti uređivanju sadržaja za nove stranice.

Zbog nerješivih sigurnosnih problema sa serverom, webmaster Jure Kodžoman 24. siječnja 2011. potpuno je isključio wiki stranice na domeni »plsavez.hr«, te se žurno pristupilo izradi nove web stranice, s novim pružateljem usluga. U vrlo kratkom vremenu trebalo je riješiti mnoga tehnička, sadržajna i druga pitanja u vezi sa starim i novim webom te je, uz suradnju s Carnetom, izvedeno nekoliko žurnih preusmjeravanja kako bi se uspostavile najprije privremene, a zatim i potpuno nove stranice HPS-a. Umjesto nabiranja

nekoliko desetaka poduzetih radnji radi oprostaja od staroga i uspostave novoga weba, spomenimo samo da je u razrješavanje svih potrebnih pitanja uloženo samo u mjesec dana nekoliko stotina radnih sati.

Novе stranice po mnogočemu su drugačije od prijašnjih wiki stranica, a uvedene prilagodbe temelje se na dosadašnjim iskustvima, praktičnim potrebama i organizacijskoj strukturi HPS-a. Predviđeno je da sadržaji na novom webu budu organizirani na pregledniji i sustavniji način, da ih bude manje, ali da budu ažurniji, pristupačniji, konkretniji i općenito kvalitetniji. Da bi rad na webu bio organiziraniji i uredniji, dogovoreno je da se uređivanje weba organizira slično kao i uređivanje starijeg HPS-a medija – časopisa »Hrvatski planinar«, tj. da sve radnje u vezi s webom vodi urednik weba kojemu je Izvršni odbor HPS-a izravno povjerio preciznije definirane dužnosti i ovlasti te da se novi web organizira prema razrađenijoj uređivačkoj koncepciji koju utvrdi Komisija za promidžbu i izdavačku djelatnost HPS-a.



# HRVATSKI PLANINARSKI SAVEZ

CROATIAN MOUNTAINEERING ASSOCIATION - CROATISCHER BERGSTEIGERVERBAND

CLAN / MEMBER OF:



Kozarčeva 22, 10000 Zagreb, Hrvatska/Croatia | e-mail: hps@plsavez.hr | tel: 01/4823-624, tel/fax: 01/4824-142

- Naslovnica
- HPS
- Info
- Planinarstvo
- Specijalističke djelatnosti
- Novosti
- Hrvatski planinar
- Web-trgovina
- Planinarski forum

## Najnovije vijesti



### Dani hrvatskih planinara

10.04.2011. 23:00

Ove godine Dani hrvatskih planinara održat će se od 6. do 8. svibnja u Omišu. Organizatori skupa su Hrvatski planinarski savez i Planinarsko društvo "Imber" iz Omiša.

Opširnije



### Pohod po slavonskim planinama

10.04.2011. 22:37

Slavonski planinarski savez ove godine započinje s održavanjem pohoda po slavonskim planinama. Prvi pohod održat će se 21. i 22. svibnja. Slavonski planinarski put uspostavljen je 27. srpnja 1957. kao prva planinarska obilaznica u Hrvatskoj...

Opširnije

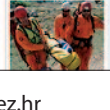


### Dani dalmatinskih planinara 2011.

10.04.2011. 22:31

Dani dalmatinskih planinara ove godine održat će se 21. i 22. svibnja u okolini grada Imotskog. Organizator i domaćin Dana dalmatinskih planinara 2011. bit će HPD »Imotski«...

Opširnije



### Serija "Nazovi 112"

04.04.2011. 12:02

U srijedu 6.4. na Prvom programu HRT-a s početkom u 22:00 sati starta dokumentarna serija "Nazovi 112". Njen autor je

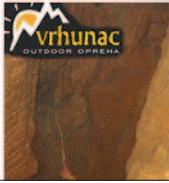
Google Translate

English  
Deutsch  
Française  
Italiano  
Česke  
Slovenščina

**Riječ urednika**

**Web trgovina**

**Planinarski forum**



Nova web stranica [www.plsavez.hr](http://www.plsavez.hr)

## Na kraju – najvažnije!

Pri izgradnji i uređivanju novoga weba HPS-a ne treba ispustiti iz vida koncept koji bi trebao biti sam po sebi razumljiv, no lako se zaboravi jer malotko o njemu razmišlja: glavni cilj planinarske promidžbe nije uputiti što više ljudi da samostalno odlazi u planine koristeći našu infrastrukturu, nego planinarima i onima koji će to tek postati ponuditi koncizne i korisne informacije o planinarstvu kao zdravom, zanimljivom i ugodnom načinu provođenja slobodnog vremena.

Razumljivo je da bi mnogi rado s weba preuzeli što obilnije praktične informacije za planiranje svojih izleta, i ti sadržaji imat će svoj prostor na webu HPS-a, no mnogo je važnije taj medij iskoristiti da bismo neplaninarima objasnili zašto se vrijedi učlaniti u planinarsko društvo, koju opremu ponijeti u naprtnjači, kako

se zaštititi od opasnosti u planini, nego objaviti GPS trag, kartu i detaljne upute kako da se ode npr. na Bijele stijene. Hrvatski planinari itekako imaju mnogošto reći o organiziranim djelatnostima koje se odvijaju u našoj planinarskoj udruzi, o dostupnoj literaturi, te općenito uputiti zainteresirane da nam se pridruže, da s planinarskim društvima organizirano pohode planine te da putem HPS-ovog sustava školovanja stječu i usavršavaju svoje planinarske vještine.

Dakako, izrada novog weba zahtijeva mnogo vremena, strpljenja, rada i suradnje na svim razinama. Ipak, zadovoljstvo koje donosi saznanje da smo putem našeg virtualnog »prozora u svijet« nekoga možda izravno ili neizravno zainteresirali za planinarenje, da smo mu planinarstvom uljepšali i obogatili život, nagrada je koja je veća od bilo koje materijalne naknade. Upravo je zato planinarska promidžba vrijedna svakoga truda.

# Kviz znanja »Jedan protiv 34«: Medvednica

Prvi dio: pitanja

**Mnogi planinari spremni su se pohvaliti da »svoju« planinu poznaju »kao svoj džep«. Pa ipak, koliko doista poznajemo planine pod kojima živimo i na kojima provodimo svoje slobodne trenutke - svoje znanje o Medvednici provjerite u ovom malenom kvizu znanja. Odgovore na pitanja potražite u idućem broju**

- Ime planine Medvednice u povijesnim se izvorima prvi put spominje:
  - u 13. stoljeću
  - u 18. stoljeću
  - u 20. stoljeću
- Ime Zagrebačka gora u uporabi je od:
  18. stoljeća
  19. stoljeća
  20. stoljeća
- Najstariji nalazi oruđa pronađeni u špilji Veterinici potječu iz:
  - starijega kamenog doba
  - brončanog doba
  - željeznog doba
- Najviši vrh Medvednice – Sljeme – visok je:
  - 995 metara
  - 1035 metara
  - 1135 metara
- Najviši je vrh istočne Medvednice:
  - Drenova
  - Kozelin
  - Grohot
- Najviši je vrh zapadne Medvednice:
  - Bradovec
  - Srednjak
  - Jaruga
- Prvi planinarski objekt u povijesti hrvatskog planinarstva izgrađen na Medvednici 1870. bio je:
  - nadstrešnica sa stolom i dvije klupe
  - planinarsko sklonište
  - drvena piramida
- Prvi planinarski dom na Medvednici izgrađen je:
  - 1821.
  - 1878.
  - 1908.
- Prve markacije na Sljemeni postavio je:
  - Levin Schlosser 1882.
  - Adolf Mošinski 1897.
  - Albin Leustek 1930-ih godina
- Prvi organiziran uspon na Sljeme bio je:
  3. svibnja 1873.
  3. lipnja 1875.
  3. srpnja 1878.
- »Vodič u goru zagrebačku« objavio je:
  - Silvije Strahimir Kranjčević 1885.
  - Vjekoslav Novotni 1906.
  - Branimir Gušić 1924.
- Televizijski toranj na Sljemeni visok je:
  - 69 metara
  - 169 metara
  - 209 metara



13. Planinarski put Medvednicom ima 15 kontrolnih točaka. O održavanju puta skrbi se:

- a) HPD »Lipa« Sesvete
- b) PD HP i HT »Sljeme«
- c) HPD »Susedgrad«

14. HPD »Stanko Kempny« osnovao je obilaznicu »Zagrebački romarski put« u spomen na hodočašća iz Zagreba preko Medvednice u Mariju Bistricu koja je od 1934. do 1946. predvodio zagrebački nadbiskup:

- a) Antun Bauer
- b) Alojzije Stepinac
- c) Franjo Kuharić

15. Pokraj planinarskog doma »Ivana Pačkovskog« na Puntijarki na visini od 991 metra izvire potok:

- a) Miroševac
- b) Markuševac
- c) Štefanac

16. Ima li na području Medvednice toplih izvora?

- a) da
- b) ne

17. Poznato izletište »Kraljičin zdenac« nalazi se u dolini potoka:

- a) Kraljevca
- b) Zelengaja
- c) Medveščaka

18. Potoku Bistri najveću vrijednost u zdravstvenom pogledu daju:

- a) sumporni izvori
- b) izvori kalcija
- c) izvori joda

19. Stalan stanovnik potoka Bidrovca jest:

- a) barjaktar
- b) bukva
- c) klen

20. Potok Vrapčak pada niza stijenu visoku 9 metara slapom zvanim:

- a) Skakavac
- b) Sopot
- c) Brisalo

21. Mlinovi vodenice tradicijski su gospodarski objekti karakteristični za predindustrijsko razdoblje, a samo su rijetki u okolici Medvednice još uvijek u pogonu. Na križanju putova u Markuševčkoj Trnavi na potoku Bidrovcu nalazi se:

- a) Ročićev mlin
- b) Majsecov mlin
- c) Mlin Ferenčak

22. Iz Slanog potoka u 14. se stoljeću vadila sol, iz Francuskih rudnika u 19. stoljeću olovno-cinkova ruda s primjesama srebra (galenit), a iz kamenoloma u Markuševcu mramorizirani vapnenac i mramor (nap.: podatak o starosti kamenoloma nije dostupan). U 18. stoljeću kod Gornje Planine otvoren je rudnik:

- a) željezne rude
- b) boksita
- c) ugljena

23. U okolici Rudnika Zrinskog mogu se zamijetiti tri vrste stijena. To su zeleni i glineni škrljajci, te:

- a) rioliti
- b) dolomiti
- c) sivi lapori

24. Kraški fenomeni nedaleko od planinarskog doma Glavica, prekriveni šumskim plaštom i debelim slojem humusa, jasno su primjetljivi:
- a) na Koprivnjaku
  - b) pod Svinjačom
  - c) na Ponikvama
25. Popularno vježbalište športskih penjača i gorskih spašavatelja na putu iz Markuševečke Trnave prema Hunjki zove se:
- a) Gorsko zrcalo
  - b) Alpsko zrcalo
  - c) Sljemensko zrcalo
26. Vilinska špilja nalazi se:
- a) podno Tepčine špice
  - b) kod Šumareva groba
  - c) poviše Jakovlja
27. Špilja Medvednica prirodni je fenomen:
- a) Kulmerovih stuba
  - b) Poljakovih stuba
  - c) Horvatovih stuba
28. Na putu iz Čučerja prema Lipi Rogu nalazi se zavjetna kapelica:
- a) Marije Snježne
  - b) Majke Božje Gorske
  - c) Majke Božje Kraljice Hrvata
29. Kameni svati dobili su ime po povjestici »Kameni svati« poznatoga hrvatskog pisca:
- a) Ksavera Šandora Đalskog
  - b) Eugena Kumičića
  - c) Augusta Šenoe
30. Pod njime su 1573. poraženi seljaci u velikoj Seljačkoj buni protiv Franje Tahija. To je:
- a) Zelingrad
  - b) Susedgrad
  - c) Medvedgrad
31. Medvedgradska Crna kraljica, za koju se vjeruje da je bila Barbara Celjska, s osobitom je ljubavlju i pažnjom obasipala ljubimca:
- a) gavrana
  - b) sokola
  - c) jastreba
32. Godine 1699. došla je na križanje kod gradske bolnice. Ondje ju je vjetar uzvitlao i odnio na goru Medvednicu. Nakon dvije godine na gori Medvednici zapisala se vragu. Na mukama je priznala da je vještica. Bila je to:
- a) Kata Tinodi
  - b) Jaga Cestarka
  - c) Margareta Krznar
33. Na Medvednici je početkom 20. stoljeća izgrađen sanatorij za tuberkulozu:
- a) Bukovac
  - b) Brezovac
  - c) Brestovac
34. Medvednica je proglašena parkom prirode:
- a) 1981.
  - b) 1991.
  - c) 2001.
- Točne odgovore potražite u sljedećem broju »Hrvatskog planinara«.



# I opet nešto novo

Ivan Hapač, Sveta Nedelja

*Prava filozofija jest učiti iznova gledati svijet*

Maurice Merleau-Ponty

**G**otovo da ne prođe dan a da ne pogledam prema Medvednici, ili Sljemenu, kako ga svi zovemo, bilo da je to iz auta za vrijeme vožnje, bilo da nešto radim u dvorištu. Uvijek mi nešto privuče pozornost i uvijek uočim nešto sasvim novo, što dotad nisam primjećivao. Nikad nisam niti pomislio, a kamoli izrekao da mi je ta moja planina dosadna, a vjerovao sam kako znam mnogo o njoj. Ovako brdovita, valovita i šumovita daje svu svoju ljepotu svakome tko to želi i zna vidjeti. Vidjeti je, osjetiti je ili ponijeti u mislima sa sobom daje ispunjenost mojem životu.

*»Kad napuštaš šumu,*

*samo ono što ti u srce stane*

*ponesi iz nje!*

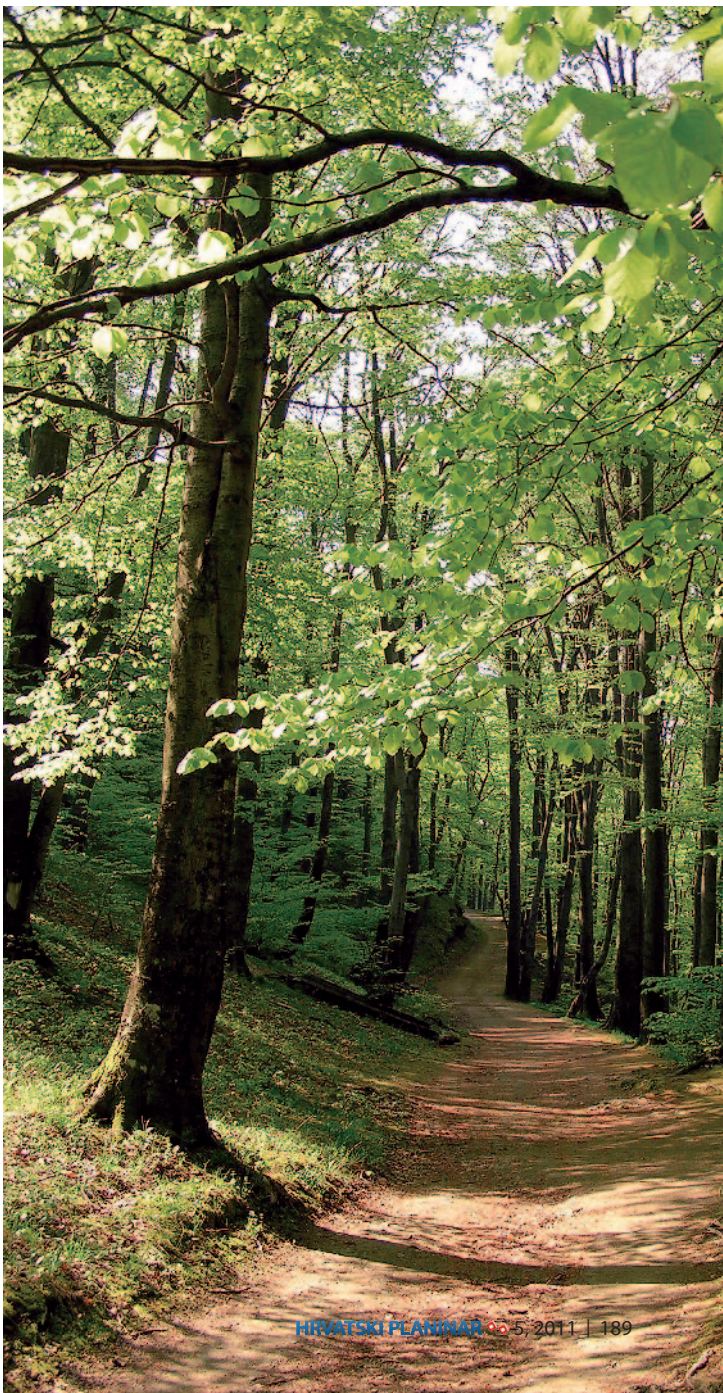
*Šuma u tebi lakše će razumjeti*

*Šumu u planini!«*

Divno je to u svojoj pjesmi opisao Milan Krmpotić, hrvatski pjesnik i književnik. Upravo riječima koje i sam osjećam u sjenama šume.

Subota je maglovita, premda su pogrešno predvidjeli neke male sunčane trenutke toga dana. Neki se spremaju na duža hodanja, a meni je iz razgovora ostala u ušima samo poruka prijatelja da društvo ide na Sljeme do planinarskog doma »Risnjak«. Znam da u njihovu društvu uvijek ima pjesme, smijeha i ugodnog druženja. Kada sam nakon dvosatnog protjecanja vremena shvatio da još uvijek stalno vrtim u glavi tu informaciju, htio sam još nekog pridobiti da mi pravi društvo u hodanju. I nazvao sam prijatelja Štefa, uvijek spremnog za šetnje Medvednicom. Premda mi nekako njegov

VESNA HOLJEVAC



glas i pristanak na hodanje nisu zvučali oduševljeno, znao sam da će, kad jednom krenemo, šuma odraditi svoje. Kao da je imao neke druge planove za tu maglovitu nedjelju, ali uvijek njegova života i navike svih tih godina planinarenja bile su jače.

Nismo dogovorili polazak u rane jutarnje sate jer imali smo cijeli dan pred sobom za tih nekoliko sati lagane sljemenske šetnje. Topli planinski čaj od trava s Velebita, pa onda još jedan, uz obvezno prepričavanje svega što se dogodilo od posljednjega susreta, pomaknuli su termin našeg polaska prema podnevnim satima. Štefu je planinarenje po Sljemeni kao meni šetnja po svojem dvorištu. Tu je, u lijepim Šestinama, rođen, tu je po prvim sljemenskim padinama uživao svoje dječake dane, pa tu i sada uživa i proživljava svoj obiteljski život. Kažem vam, on je na Sljemeni kao doma i gotovo svaki dan prođe nekim starim stazama svojeg djetinjstva. Volim s njim

**Tu odmah nadomak Zagrebu, na  
mojoj prvoj planini, Sljemeni,  
ima još toliko nebrojeno mnogo  
predivnih mjesta koja bih volio  
obići, a najvjerojatnije neću stići**

hodati tamo kuda ne hoda mnogo ljudi. Kolik je to istinski mir potvrđuje i to da ponekad čak niti u dopodnevnoj nedjeljnoj šetnji ne sretne nikoga.

Nismo trebali dogovarati tko će voditi jer obojica smo znali kuda idemo, no kad smo skrenuli s pravca koji sam si zamislio, Štef je postao vodič. Odmah usput na svako je moje pitanje odgovarao mnoštvom podataka i shvatio sam da vrlo malo znam o tom dijelu Sljemena, iako sam mnogo puta prošao tu blizu. Domaći ljudi vjerojatno poznaju taj dio Šestina, ali mene je na prvim padinama Sljemena, već naziv prve ulice – Bolteki – uvjerio da će biti mnogo novosti. Vjerojatno i za neke od vas koji ste dobri poznavatelji mnogih sljemenskih staza. Nemojte misliti da u tridesetak godina prijateljavanja sa Štefom nisam s njim prošao gotovo kroz svako »šestinsko i sljemensko dvorište«. Ako to mislite, varate se, ali tom stazom još nisam prošao. Prošli smo uzbrdo kroz predio Kelekovića i polako se mimo nekih novih kuća, uvučenih duboko u šumu, uspinjali

prema predjelu Topolini. Uočio sam u zajedništvu s bukovim drvećem neke vrste stabala koja nisu ovamo pripadala. Ostala su tu od ne tako davno zaraslih voćnjaka iz kojih su Šestinčanke nosile svježe voće na zagrebačke tržnice.

Staza kojom smo išli baš i nije vodila u smjeru našeg odredišta pa sam podbadao Štefa pitajući ga je li možda zaboravio kamo idemo. Na jednome smo mjestu sišli s kolskog puta po nekim stazicama, pa se ponovno vraćali na put, vidjeli smo i neke uređene proplanke ispod nas na padini. I odjednom smo se našli na mjestu koje sam prepoznao. Bili smo na Elvirinu putu, odnosno na HPD-ovu putu, po kojem ga imenu većina i poznaje.

Dobro je da je sve bilo zamrznuto, ali ne i skliško, jer da je bilo toplije hodali bismo vjerojatno s obiljem blata na svakoj cipeli. Staza je bila idealna. Malo uzbrdice, pa ravno, zatim ponovo uzbrdica, pa opet ravno i najednom spazim znak – voda na 200 metara. Zastao sam oduševljen načinom na koji je izvor uređen i ozidan kamenom, a saznao sam da je taj i još nekoliko izvora u blizini uredio jedan vukovarski branitelj u znak zahvalnosti. Zahvalnosti prema vodi koja mu je pomogla da povрати zdravlje nakon ratnih zbivanja i ranjavanja. Vjerojatno mu je pomoglo, osim vode, i njegovo svakodnevno odlazanje na izvor, dva kilometra udaljen od kuće, s dva kanistera za piće i potrebe obitelji tijekom dana. No, u svakom slučaju, svaki prolaznik namjernik može mu biti zahvalan za učinjeno.

Cijelo smo vrijeme pogledom pratili zidine Medvedgrada, kad odjednom staza krene strmije prema dolje i spoji se s Omladinskom stazom, tamo ispod Mačkova kamena. Vrlo kratko hodali smo uređenom stazom jer smo ubrzo prešli preko potoka Medveščaka i uspinjali se prema Medvedgradu. Blagom uzbrdicom stigli smo na prijevoj Stari Falat, neslužbeno parkiralište podno Medvedgrada, s kojeg se razdvajaju staze na sve strane. Neću opisivati daljnji dio puta preko Malog potoka, koji nastaje od Mlečnog vrela, pa uzbrdo do odvojka planinarske staze prema Lukšiću, zatim prema dolje kraj predjela Kulmerove gore i uskoro iznad Hranilišta na predjelu Pekel, te preko Velikog potoka, nastalog od Rudarskog zdenca i mnogih okolnih izvora. Ubrzo smo se penjali po padini Mrzle vode mimo izvora Pod bukvom i evo nas na Pongračevu ispred dupkom punog plani-



Planinarski dom »Risnjak« na Pongračevu

narskog doma »Risnjak«, nadomak stare Pongračeve lugarnice.

Društvo zbog kojeg smo došli bilo je veselo i nasmijano. Srdačni pozdravi, malo okrjepe, a uspjeli smo i onako za dušu, otpjevati desetak pjesama. Iako nerado, prilično smo se brzo oprostili od dugogodišnjih prijatelja Dabrovaca i Zokija te krenuli natrag Starim putom mimo Skloništa na Falatu, pa ispod Doma »Grafičar« na Omladinsku stazu te kod nadstrešnice na grebenu ispod kapelice sv. Jakoba, poprijeko prema Mlečnom vrelu. Ubrzo potom po stazi grebena Glog ponovo na prijevoj Stari Falat. Dalje cestom lijevo dolje, preko potoka Medveščaka i istom stazom mimo Mačkova kamena uzbrdo.

I naravno, nismo se vraćali istom stazom! Kad sam mislio da sad stvarno sve poznajem i prepoznajem, najednom me Štef zaustavio i skrenuo lijevo gore prema grebenu preko Mlaka. Opet neka nova imena i nove staze. Na jednome mi je mjestu pokazao Veliku poljanu, koja je dobila ime po svome nekadašnjem izgledu, iako sam sada vidio samo šikaru i mlado drveće. Nisam se stigao mnogo čuditi jer smo već bili na Prevorišću, a ispod nas s lijeve strane nalazio se Vukov krč. Saznao sam da se vrh s naše desne strane, kraj kojeg je vodila uska stazica po kojoj smo išli, zove Brebraka, a da se šikara s desne strane zove Čarugina ledina, gdje je čovjek toga nadimka još prije

desetak godina sijao ječam. Nastavili smo stazom po samome gornjem rubu napuštenoga kamenoloma Pustodola i spustili se preko Pustika i livade Papovice, na kojoj je lijepo uređeno imanje Pere Močiboba, nekadašnje nogometne zvijezde, gdje su nas dočekali pozdravi njegovih pasa. Pomalo umorni, sad već po asfaltiranoj cesti s nekoliko lijepo uređenih kuća, preko padine Trsišća, uz glasan pozdrav Dine, Štefovog psa, završili smo svoj put.

Nadam se da ste uspjeli u mislima pratiti naš put jer ja sam se ponovno uvjerio da koliko god puta prođeš nekim dijelom naše prelijepe planinske Hrvatske, nema mjesta bahatosti i uvjerenju da si sve vidio i da sve znaš. Jer, tu odmah nadomak Zagrebu, na mojoj prvoj planini, Sljemenu, ima još toliko nebrojeno mnogo predivnih mjesta koja bih volio obići, a najvjerojatnije neću stići. Ne želim vas zapanjiti time koliko sam novih i nesvakidašnjih naziva zapamtio jer mi je, uz toplu Ireninu bučnicu, moj današnji vodič morao još jednom sve ponoviti, a ja sam marljivo zapisivao. Ostat će samo trag u mojim mislima na divno proveden dan u planini i zahvalnost prijatelju koji me je imao volje provesti dijelom putova svoga sljemenskog djetinjstva i upoznati me s nekim nazivima za koje dotad nisam znao.

Sada mogu iznova gledati Medvednicu, ispunjen nekim novim bogatstvom!

# Prvi uspon ogulinskih planinara na Mont Blanc

Zvonko Trdić, Ogulin

**B**ila je subota, 22. srpnja 1978., negdje iza podneva, kad je ispred crkve svetoga Križa u Ogulinu netko zazviždao iza mene. Nisam se niti okrenuo, samo zastadoh pričekati Koca. Prepoznao sam zvižduk.

– Čuj! – veli, dolazeći žurno prema meni – U ponedjeljak se okuplja hrvatski alpinistički logor u Chamonixu. Ide se na Mt. Blanc! Idu iz cijele Hrvatske!

– Blago njima! – odgovorim nehajno, znajući da je to za mene tek dalek, neostvariv san.

– Hajdemo i mi! – predloži Koc.

U prvi trenutak nisam znao što reći. Raspoloženje mi je bilo na granici ljutnje i očaja. Kako li samo može izreći takvu glupost? Imam opremu planinarskoga klošara i ne sjećam se kada sam posljednji put u džepu imao i najmanju papirnatu novčanicu. Osjećao sam se gotovo glupo, shvativši da sam istog trenutka ispalio:

– Idemo!

Najčudnije od svega bilo je to što smo obojica čvrsto povjerovali da ćemo naum i ostvariti.

– Pero Bata je još u dućanu! Dela obračun! – razdragano će Koc – Idemo do njega!

Pero Bata bio je ogulinski planinar Petar Pavić, šef prodavaonice cipela »Borovo«, po kojoj je i dobio nadimak. Dalmatinac, zadrtni hajdukovac od glave do pete, tada predsjednik SIZ-a (Samo-upravne interesne zajednice) za fizičku kulturu Općine Ogulin i član Upravnog odbora našega planinarskog društva. Iznenadio se kada smo pokucali na staklo malene kancelarije uz prodavaonicu obuće. Mimikom smo mu pokazali da želimo razgovarati s njim. Ušli smo bez bojazni jer smo znali da Pero sa simpatijama prati naše alpinističke aktivnosti. Izložili smo mu cijelu situaciju i svoje želje. Bilo bi bolje da nas je pošteno išamarao umjesto onoga što je rekao:

– Na žalost, sav je novac već podijeljen! – no, nakon kraćeg razmišljanja nastavi:

– Čekajte! Čini mi se da je ostalo novca za školovanje kadrova! Moram provjeriti! Smislit ćemo već nešto! Ali morate pričekati ponedjeljak!

Nije bilo druge – zakasnit ćemo dva dana. Ipak ne odustajemo.

Imamo dan i pol za pripreme. Uspijevamo prikupiti nešto novca od roditelja i rodbine, pakiramo naprtnjače i čekamo ponedjeljak. Mnogo nam toga nedostaje. Koc ima nešto opreme i primjerene odjeće, a ja gotovo ništa. Od onoga nužnog, nedostaju mi naočale, dereze, cepin, dobre rukavice i baterijska svjetiljka. O planinarskoj odjeći ili boljoj vreći za spavanje i ne razmišljam. Posuđujem cepin, a ostalo treba kupiti u Francuskoj. U ponedjeljak od SIZ-a dobivamo novac i krećemo put Francuske – pješice! Nakon petnaestak minuta hoda skidamo naprtnjače i zauzimamo položaj pokraj ceste za Rijeku, kod križanja u Svetom Petru. Nestrpljivo čekamo prvi automobil koji će nas povesti prema Chamonixu. U Francusku krećemo autostopom, kako bi nam što više novca ostalo za kupnju opreme.

Prvim automobilom dolazimo do Gomirja. Nije neka sreća, ali – krenuli smo. Nakon kraćega čekanja neki Talijan odvozi nas do Matulja. Putem nas upita znamo li japanski naziv za naše ceste. Naravno – nismo znali.

– Sama-jama! – reče i počne se bezobrazno smijati, krivudajući cestom u zanosu.

Nekoliko sati stojimo uz cestu za Trst bez ikakvog uspjeha. Autobusom se vraćamo prema riječkoj željezničkoj stanici, svjesni svoje nevjerojatne naivnosti i činjenice da će naš put biti skuplji nego što je trebao biti, i da smo izgubili još vremena. Noćnim vlakom stižemo u Zagreb, a zorom krećemo put Milana. Već je bila noć kada na milanskoj centralnoj stanici saznajemo da vlak

za Aostu kreće ujutro, ali sa zapadnoga kolodvora. Nemamo novca za taksi, a za drugi prijevoz i ne znamo. S plana grada na željezničkoj stanici precrtavamo rutu do zapadnoga kolodvora i – krećemo. Cijela je noć pred nama. Usred noći, pješice kroz pola Milana. Na vlak za Aostu stižemo u posljednji trenutak. Iz Aoste nastavljamo vlakom u Pre-Saint-Didier, gdje završava željeznička pruga.

Dalje idemo autobusom. Ispred ulaza u tunel ispod Mt. Blanca autobus se zaustavio i uslijedio je pregled putovnica, jer iza tunela je Francuska. Kad su službenici vidjeli naše crvene jugoslaven-ske »pasoše«, odmah smo morali izaći iz autobusa. Kontrola putovnica trajala je iznimno dugo. Putnici u autobusu bili su bijesni na nas.

U Chamonix dolazimo u četvrtak 27. srpnja. Na nekakvoj oglasnoj ploči, među porukama na različitim jezicima i pismima, nalazimo papirić s porukom na kojoj piše gdje je postavljen Hrvatski alpinistički logor. Takav je bio dogovor s voditeljem logora. Pozdravljamo se s društvom, postavljamo šator i brzo krećemo u trgovine vidjeti što ćemo moći kupiti od opreme.



Zvonko Trdić pored ceste u Svetom Petru prilikom autostopiranja za Chamonix

**Naš uspon na najviši vrh Alpa dogodio se sasvim iznenadno, bez mnogo priprema i planiranja. Bila je to prava pustolovina koju od povratka s puta do danas rado preporučavamo**

Matematika je bila poražavajuća. Kad kupimo najnužnije i odvojimo novac za povratak kući – ne ostaje nam gotovo ništa. Po tko zna koji put presretni smo zbog svoje stare navike da dno naprt-njače »popodimo« pozamašnom tablom špeka, onog masnog, bijelog k'o sapun, gotovo nejestivog. Ta namirnica ima fantastično svojstvo – ne možeš ga puno pojesti, a ne da ti umrijeti od gladi.

Sljedeće jutro, radi aklimatizacije, penjemo se do ledenjaka Mer de Glace. Izniman je doživljaj prvi put vidjeti jedan od najvećih ledenjaka u Europi. S druge strane mami nas svojom granitnom okomicom legendarni Dru. Uistinu doživljaj za pamćenje!



Josip Božić Koc i Zvonko Trdić na zagrebačkom kolodvoru nakon neuspjelog autostopiranja



Josip Božić Koc i Zvonko Trdić na vrhu Mt. Blanca

U subotu doznajemo da će se vrijeme uskoro pokvariti. U noći od nedjelje na ponedjeljak prognoziraju promjenu vremena. Uхватила nas je panika. Nismo se aklimatizirali, a nemamo novca čekati poboljšanje vremena. To je značilo da se

nećemo popeti na Mt. Blanc. Gotovo da smo se rasplakali. Već je gotovo podne. Donosimo odluku – idemo na vrh! Obavještavamo ostale o svojoj odluci. Odgovaraju nas od uspona jer smo trebali krenuti ujutro, ako smo već namjeravali. Ipak



ALAN ČAPLAR

Spomenik prvim osvajačima najvišeg alpskog vrha u Chamonixu

ustrajemo, pouzdavajući se u iznimnu kondiciju. Pridružuje nam se i Kaštelančić iz Splita.

Osim pozornosti koju je pri pričeću jedne strme padine trebalo posvetiti izbjegavanju kotrljajućega kamenja, nemamo drugih poteškoća pri usponu. U dom Gouter stižemo u sumrak. Nemamo novca za primamljivu juhu koju gotovo svi jedu, ni za pivo, a naravno, ni za noćenje. Moramo se nekako »prošvercati« da ne platimo noćenje. Osoblje doma počelo je prenositi stolove uz rub prostorije, oslobađajući mjesto za spavanje na podu. Usput provjeravaju tko nije platio noćenje. Izvodimo neki manevar ispod stolova i uspješno izbjegavamo plaćanje noćenja.

Ubrzo je ugašeno svjetlo. Zbog nedovoljne aklimatizacije imamo velike probleme. Koc ima poteškoće sa želucem, a mene užasno boli glava. Ne mogu spavati. Srećom, muka s nespavanjem ne traje dugo. U jedan sat poslije pola noći pale se svjetla i počinju pripreme za uspon. Na cipele stavljamo dereze, prikupljamo stvari, palimo svjetiljke i krećemo prema vrhu. Moja glavobolja ne prestaje. Gledajući kako Koc svaki čas odlazi u stranu, zabija cepin u snijeg, veže se i skida gaće, čini mi se da moj problem s glavoboljom i nije tako strašan. Kaštelančić nema poteškoća.

Bez većih fizičkih problema stižemo do skloništa Valot. Tamo, poput većine, ostavljamo naprt-njače. Nakon kraćega odmora polazimo prema vrhu. Krećemo se sporo i uz velik napor. Za sobom teglimo nekog Japanca, kojega smo kod Valota navezali kao četvrtoga. Nije mogao pratiti tempo svoje ekipe pa su ga ostavili kod skloništa. Više ga vučemo nego što sam hoda – i tako do kraja.

Umorni, bolesni, oduševljeni i presretni uživamo u jedinstvenom pogledu s najvišega europskog vrha. Uspjeli smo preduhitriti nevrijeme. Lijep je sunčan dan. Temperatura oko deset stupnjeva ispod ništice. Fotografije za uspomenu i – povratak. Po povratku u Chamonix rušimo šator, opraštamo se od ostalih i krećemo kući.

Poslije smo čuli da se vrijeme pokvarilo baš kako je bilo prognozirano. Na žalost, loše je vrijeme potrajalo pa osim nas nitko iz logora tom prilikom nije bio na Mont Blancu. Zahvalni smo gospodinu Petru Paviću za veliku pomoć. Bio je to prvi uspon ogulinskih planinara na najviši vrh Europe.

## Sjećanje na drage prijatelje, ogulinske planinare

**Nikola Pavličić (1932. – 2010.)** bio je bio istinski zaljubljenik u prirodu i planine, u kojima je provodio znatan dio svojega slobodnog vremena. U više navrata biran je za člana Upravnog odbora Planinarskog društva »Klek«.

Svojim inicijativama i radom dao je znatan doprinos tadašnjoj živoj aktivnosti društva. Sudionik je mnogobrojnih društvenih izleta i akcija. Pokrenuo je inicijativu za izgradnju planinarskog doma ili skloništa na Modrušu, kao ishodištu tadašnje »Ogulinske planinarske transverzale«. Želio je na taj način istaknuti vrijednost i važnost ovog znamenitog povijesnog grada i približiti planinarima prekrasnu prirodu koja ga okružuje. Iako je 10. siječnja prošle godine preminuo, njegova ideja ima dobre izgleda za skoro oživotvorenje.



**Petar Pavić (1933. – 2011.)** U subotu 12. veljače 2011. jednostavno se nije probudio da bi, kao obično, iz obližnjeg dućana, na starom »poniju« supruzi dovezao potrepštine za taj dan. Iako već niz godina nije aktivan planinar, kao dugogodišnji član upravnog odbora dao je znatan doprinos radu ogulinskog Planinarskog društva »Klek«.

Vedar i društven, vječito spreman za pjesmu i šalu, bio je rado viđen sudionik mnogobrojnih društvenih izleta. Petar Pavić obnašao je mnoge funkcije u športskim strukturama Grada Ogulina. Dugi niz godina bio je aktivan kuglač (K.K. »Vatrogasac«). Bio je član uprava mnogih športskih udruga i nesebično pridonosio njihovom uspjehom radu. U dva mandata bio je predsjednik SOFK-e Ogulin. Od osnutka 1960. godine član je Teniskog kluba Ogulin, a 1969. godine postaje predsjednik ovog kluba i tu funkciju obnaša sve do 1990. godine, a 2009. godine proglašen je počasnim predsjednikom kluba. Za svoj rad u športu primio je mnoga priznanja od kojih treba izdvojiti Nagradu za životno djelo u športu Grada Ogulina te zlatnu plaketu Hrvatskog teniskog saveza za razvoj teniskog športa.



# Kilimanjaro se pamti cijeli život

Mario Crnčević, Dubrovnik

Pošto sam obišao velik broj hrvatskih, crnogorskih i bosanskohercegovačkih planina, a uz njih još i Atlas u Maroku, nedavno sam imao priliku okušati se u novom izazovu – usponu na planinu svih afričkih planina, Kilimanjaro u Tanzaniji.

Relativnom visinom od 4600 metara od podnožja do vrha, Kilimanjaro je najviša samostojeća uzvisina na svijetu. Najviši vrh afričkoga kontinenta – Uhuru, visok 5895 metara, četvrti je po visini od »sedam vrhova svijeta«, tj. najviših vrhova kontinenata. Uspón na Kilimanjaro tehnički nije posebno zahtjevan, no za uspon su potrebne dobre kondicijske pripreme. Na većim visinama teškoću predstavlja nedostatak kisika.

## Put u drug(ačij)i svijet

U jednu od najsiromašnijih država svijeta krenuli smo Lazar Badanjac iz konavoskoga HPD-a »Sniježnica« i ja, član mlade Planinarske udruge »Kondor« iz Dubrovnika. Na put u Afriku krenuli smo iz dubrovačke luke Gruž brodom prema talijanskom Bariju, odatle smo vlakom stigli u Rim, a zatim zrakoplovom odletjeli u Addis Abebu, glavni grad Etiopije. Iz Etiopije smo zrakoplovom produžili u Nairobi u Keniji. Nakon ukupno deset sati leta sletjeli smo napokon u zračnu luku Kilimanjaro blizu grada Moshija, povrh kojega strši Kilimanjaro. Točno prema dogovoru, u zračnoj luci dočekao nas je predstavnik agencije s kojom smo ugovorili vodiče i nosače potrebne za uspon.

Odmah pri dolasku opažamo veliko siromaštvo, prljavštinu i neasfaltirane ulice. Najveću nam je pomutnju stvaralo to što se vozi lijevom stranom pa smo pri prelasku ulica morali biti dodatno oprezni. Ipak, sretno smo stigli do hotela. Sobe su daleko od europskih standarda, ali na to smo se morali brzo naviknuti. Već pri prvom izlasku iz

hotela u grad počeli su nas slijediti mjesni momci koji za dolar ili dva prodaju sve i svašta, od slika lokalnih umjetnika do suvenira, a usto nas nagovaraju da posjetimo razne trgovine i restorane. Već smo prvoga dana shvatili da su mještani gostoljubivi i da nisu agresivni, ma koliko bili uporni da nam nešto prodaju.

Sutradan ujutro, odmah nakon doručka, upoznali smo svoje vodiče i nosače, koji će nas dovesti do četrdesetak kilometara udaljenog ulaza u Nacionalni park Kilimanjaro. Riječ je o ulazu Marangu, gdje započinje najpopularnija od pet penjačkih ruta za uspon na krov Afrike. Kad smo na ulazu pribavili sve potrebne dozvole, napokon smo mogli započeti s planinarenjem o kojem smo dugo sanjali i za koje smo se ozbiljno pripremali.

## Prvi susret s impresivnom planinom

Prvi nam je dan cilj bio uz što manje umora propješačiti rutom Marangu do kampa Mandara na 2700 metara. Taj prvi dan prolazimo džunglom iz koje svako malo pred nas iskaču crno-



Prvi dan ide se kroz prašumu



Na putu prema Kibu

bijeli dugodlaki majmuni, vrsta kakvu dotad nismo vidjeli. Nakon pet sati uspona bez teškoća stižemo u kamp Mandara. Odsjedamo u drvenim kolibama nalik manjim planinskim kućicama te nakon večere koju nam je pripremio naš kuhar odlazimo na počinak.

Drugi dan krećemo prema kampu Horombo (3700 m). Pejzaž se mijenja: prevladava mjesečev krajolik, čudna stabla i nisko raslinje. Putem, za koji nam je trebalo šest sati hoda, vidjeli smo i jedan obeshrabrujući prizor: nosači su trčeći silazili noseći na nosilima čovjeka koji je obolio od visinske bolesti. U takvom slučaju jedino pomaže da se bolesnoga što prije spusti na manju nadmorsku visinu. Brzo smo se pribrali i nastavili s usponom.

Odmah po dolasku u kamp osjećamo laganu glavobolju; visinska bolest zahvatila nas je u blagom obliku pa pijemo tablete i odmaramo se do večere. Za vrijeme večere upoznajemo ljude iz cijelog svijeta i s njima razmjenjujemo iskustva. Svi imaju istu želju kao i mi – popeti se na najviši vrh Afrike. Tableta nije zadovoljavajuće djelovala

pa se pozdravljamo s kolegama i rano odlazimo na spavanje.

Svanuo je treći dan. Osjećamo se dobro, glavobolja je prošla i spremni smo za pokret. Današnji nam je cilj kamp Kibo na 4700 metara. Nakon sat hoda izlazimo na visoravan s koje se vidi krater Kibo i na njemu vrh za kojim žudimo. Kilimanjaro ima, inače, još dva vulkanska kratera: Mawenzi i Shira. Nijedan nije aktivan, ali narod spominje legende o erupciji kratera Kibo prije 200 godina. Drži se da bi se ponovno mogao aktivirati.

## Vrh Afrike

Krajolik je pust, samo golemo kamenje; nema trave niti ikakva raslinja. Lagan vjetar raznosi prašinu po kojoj hodamo. Oblaci su posve zastrli krater Kibo, počele su i prve pahuljice, ali ništa od jačega snijega. Penjući se tako, nakon šest sati hoda stižemo u kamp Kibo. Tri je sata popodne i odmor nam je prijeko potreban jer se opet javlja visinska bolest s glavoboljom i mučninom. U tom su kampu radi zaštite od nevremena i jakih udara vjetrova kućice građene od kamena.



MARIO CRNČEVIĆ

Kućice u visinskom kampu Horombo

Smještamo se i pokušavamo odspavati jer je polazak na vrh zakazan za točno u ponoć. Zbog velike visine ne možemo zaspati pa se sljedećih pet-šest sati samo vrtimo u vrećama za spavanje. Oko 23 sata u kućicu ulaze vodiči i bude nas. Pijemo čaj i oblačimo toplu odjeću. Vani je vedro, milijuni zvijezda trepere na nebu – nikad dosad nisam tako vidio zvjezdano nebo. Razlog više da se na toj moćnoj planini osjetimo još sitnijima! Temperatura je oko  $-10^{\circ}\text{C}$ , puše lagan vjetar, no to je na ovim visinama uobičajeno. Sa svojim vodičima formiramo kolonu i krećemo na završni uspon.

Put je prilično strm, sam pijesak, sipar, krećemo se polako, korak po korak. Takvim hodom tijelo se ne može ugrijati, ali brže i ne možemo. Zbog velike visine osjećamo nedostatak kisika i sve veću hladnoću. Iste noći na uspon je krenulo još stotinjak ljudi. Bilo je tu svih boja kože, svih vjera i nacija.

Prelazimo visinu od 5000 metara iznad mora, a tek je dva sata ujutro. Hladnoća je velika pa pitamo vodiče kada izlazi sunce. Kažu, u pet sati. Dugo je još do toga, ali treba izdržati. Svako malo poneko odustaje zbog visinske bolesti, slabe kondicije ili hladnoće. Te smo se noći uvjerali u točnost tvrdnje da samo polovica onih koji krenu na uspon uspije stići na vrh.

Oko pet ujutro nalazimo se na visini od 5550 metara, a do ruba kratera treba nam još samo stotinjak metara. Zamišljamo da je to samo još

jedno naše brdašce pa hrabrimo jedan drugoga i nastavljamo. Malo-pomalo i stižemo na rub kratera, na točku koja se zove Giliam's point (5681 m). S toga je mjesta izvrstan pogled u krater, koji izgleda kao ogromna rupa puna skamenjene lave. Sunce se postupno počelo dizati, prelijep prizor na toj visini.

Kratko se odmaramo jer do vrha Uhuru treba još oko sat i pol. Krećemo se prilično sporo, uvelike osjećamo simptome visinske bolesti, ali ne predajemo se. Nakon planiranih sat i pol izlazimo na vrh do ploče s natpisom: »Čestitamo, stojite na najvišoj točki Afrike, Uhuru peak 5895 m«. Čestitamo si i međusobno te fotografiramo s državnom zastavom, zastavama županije i naših planinarskih udruga.

U dvadesetak minuta provedenih na vrhu razmijenili smo nekoliko riječi s ostalim planinarima koje smo tu zatekli. Doslovno se mogla napipati sreća i oduševljenje koje je vladalo među ljudima koji su uspjeli stići na vrh. Nedugo zatim krećemo nazad. Glavobolja i mučnina pojačavaju se.

Spuštamo se u kamp Kibo, skupljamo stvari i nastavljamo prema kampu Horombo, kamo stižemo oko 15 sati. Visinska bolest gotovo nestaje, što nije ni čudo jer smo se toga dana spustili oko 2000 metara. Nakon odmora i prospavane noći sutradan smo se vratili na ulaz Marangu, gdje smo dobili diplome kao potvrdu da smo se popeli na vrh. Dok su ih izrađivali, nazdravili smo pivom Kilimanjaro. Inače, sve što se tamo prodaje nosi marku Kilimanjaro, pa pomislih da bismo i mi u Hrvatskoj od njih nešto mogli naučiti. Toliko o stvaranju brenda. Put natrag već nam je poznat. Ukcavamo stvari u minibus i krećemo prema svojem hotelu.

Sljedeći dan provodimo razgledavajući grad, u vjernoj pratnji desetak prodavača suvenira, a večer koristimo za posjet restoranu i kušanje mjesnih specijaliteta. U jelovnicima uglavnom prevladavaju govedina i piletina. Najviše nam se svidio goveđi odrezak u jednom od nacionalnih umaka i pileći ražnjići umočeni u razne mirodije i začine, pečeni na gradelama.

## Čari Tanzanije

Ostatak vremena na Crnom kontinentu iskoristili smo za upoznavanje zanimljivosti Tanzanije. Drugi dan nakon doručka krećemo terenskim vozilom na

safari u NP Lake Manyara. Već na početku parka susrećemo se s nekoliko vrsta majmuna, među kojima su najbrojniji babuni. Tu ima raznih vrsta ptica te antilopa, žirafa, gnuova, gazela i zebri. Na rijeci vidimo nilske konje koji nam se s udaljenosti čine kao kakvi balvani. Najviše nas se dojmilo kada smo na putu kroz park morali pričekati desetak minuta jer je prolazilo krdo slonova koje nam je prepriječilo put. U tako živom društvu vrijeme brzo prođe, pa nam je tako prošao i taj dan.

Prespavali smo u mjesnom svratištu blizu parka i sljedećega jutra krenuli u posjet selu plemena Masai. U Tanzaniji živi 127 plemena, a najpoznatiji su upravo Masai, pravi polunomadski narod, koji se kreće za ispašom svoje stoke. Žive u Keniji i Tanzaniji i računa se da ih ima oko 800 000. Specifični su po tome što bez obzira na spol svi briju glave, osim ratnika, koji smiju imati kosu. Žene su posebno ukrašene, od probijenih ušiju, u kojima ima i po pola kilograma nakita, i pirsinga u nosnicama, do raznog nakita oko vrata, na rukama i nogama. Haljine kojima se umataju zovu se shuke. Odmah po našem dolasku žene su se okupile usred sela i započele pjesmu dobro-

došlice pjevajući i skačući u zrak. I mi smo im se pridružili, čim smo uhvatili ritam. Bilo je zanimljivo i veselo.

Jedan momak iz sela koji govori engleski pokazao nam je selo i pripovijedao o njihovim običajima. Tako smo saznali da su njihove kuće napravljene od grana i blata i da lože vatru u kućama bez obzira na vrućine jer dim tjera malarične komarce. Saznali smo da svaki muškarac u selu, a vidjeli smo samo trojicu odraslih, ima desetak žena i da u kućama žive samo žene s djecom, dok muževi spavaju svaku večer u drugoj kući. Masai ratnici imaju dužnost braniti selo, a dokle god imaju status ratnika ne smiju se ženiti ni osnivati obitelj.

U selu smo kupili suvenire koje izrađuju Masai, oprostili se od njih i vratili u hotel gdje smo se spakirali i pripremili za povratak u domovinu. S aerodroma Kilimanjaro letjeli smo u Nairobi, potom u Addis Abebu, te se preko Rima, Ancone i Zadra nakon 13 dana vratili u Dubrovnik. Putem su nam se misli stalno vraćale na Afriku, postojbinu ljudske vrste. Jedan san – koliko se god prije činio nemogućim – ispunjen je.

Na cilju - najvišem vrhu  
afričkog kontinenta



MARIO CRNČEVIĆ

# Velebite, čudesna planino!

Đenka Špralja, Zagreb

**V**eć više od 25 godina planinarim našim planinama, pa tako i našim velebnim Velebitom. Ipak, ne mogu se načuditi da još ima mnogo kutaka i ljepota koje su mi do danas ostale nepoznate. Ima i drugih lijepih planina, no svake godine Velebit pohodim nekoliko puta.

Još od djetinjstva gledala sam sa svog Dugog otoka tu, kako smo je jednostavno zvali, Planinu. Izgledala je lijepo, mistično, nedostižno, uzvišeno. Ona je bila prognostičar vremena za ljude koji su živjeli pod njom, a oblaci na njoj i oko nje i njihovo kretanje predskazivali su vrijeme u idućim danima. Onda sam saznala da se zove Velebit.

U gimnaziji u Zadru naučila sam da je Petar Zoranić napisao prvi hrvatski roman i nazvao ga

jednostavno »Planine«. Saznala sam da u Zadru postoji planinarsko društvo koje organizira lijepe izlete u Paklenicu i druge velebitske predjele, no svaki sam vikend morala ići na svoj otok i pomagati roditeljima u radu na otočkim poljima, maslinicima, s ćaćom ići na ribe, a nikako ljenčariti po nekoj planini.

Kada sam došla u Zagreb postupno sam počela planinariti, da ne zakržljam od sjedenja. Tako sam se počela susretati izbliza sa svojom mističnom planinom i upoznavati ju. Već su me prvi izleti očarali. Vrhovi sjevernog Velebita, botanički vrt, Premužićeva staza – koja ljepota, koji sklad prirode i čovječjih ruku, genijalno trasirana staza kroz inače neprohodne predjele kamenjara!



BRANKO BALASKO



Stijene u Bojincu (vidik s uspona prema Bojinu kuku)

Oduševila me staza tako predivno uklopljena u planinu kao da je odavno srasla s njom, kao da je stvorena sa samom planinom. Potom sam otkrila nešto sasvim drugačije: livade i šume srednjeg Velebita i nezaboravne vidike na more. Netko je rekao da se ljudi penju na vrhove da bi zapravo vidjeli more. I kad bi me pitali što ja s mora toliko volim planine, činio mi se da je to najbolji odgovor. I doista, svi su zaista oduševljeni kad s nekog vrha ugledaju more.

Oduševile su me i ljepote Bačić kuka, Dabarskih kukova i dolina pod njima. Stup pod Bačić kukom, oblici Kukalina kuka i Čelince – predivno i nevjerojatno. Još južnije, ljepotom su me inspirirali klanci Velike i Male Paklenice, stijene, okomice, najviši vrhovi Velebita, najdalji vidici... I na kraju sam imala sreće triput prije rata proći kroz Tulove grede, sve do prijevoja Prezida i upoznati taj dio naše najveće planine. Nadam se da će za moga života ponovno postati siguran za planinarenje i da ću ga još koji put posjetiti. Do tad mi ne preostaje drugo nego da očarano

gledam prema Gredama svaki put kad ulazim u tunel Sv. Rok.

Neumorni zadarski planinar Slavko Tomerlin Tatek trasirao je i markirao mnoge nove staze po Velebitu. Čim bismo čuli ili pročitali o nečem takvom hitali smo to obići. U sjećanje su mi se usjekli uspon na Vratarski kuk, susret s medvjedom i uspon na Hajdučke kukove. Stap, kukovi oko njega i Kamena galerija su me oborili s nogu. Najljepše je u jesen kad se sve to zarumeni rujem i javorom. To je definitivno najljepši dio Velebita, govorila sam, snimala sam i uživala svaki put kad sam promatrala sve te sličice, jednu ljepšu od druge. Koliko neopisivo lijepih detalja leži u njedrima Velebita!

E, sad, što još mogu upoznati na ovoj čudnoj planini, mislila sam. Ima, ima... Pojavio se odnekud labirint Maloga princa i druge nove staze na Crnopcu. Pa zar je moguće? Nema kraja ljepoti Velebita. Nama kojima penjanje po kamenjaru ne predstavlja teškoću nego poseban užitek, kretanje kroz takvo područje ne može biti ljepše i privlač-



ALAN CAPLAR

Dabarski kukovi (vidik s vrha Bačić kuka)

nije. Skakutati s kamena na kamen, verati se po stijenama i pronalaziti put neopisiv je užitak, kako na Velebitu, tako i bilo gdje drugdje.

Sasvim slučajno, primijetila sam da mi jedan kuk koji se ističe u morskom grebenu Velebita godinama izmiče. Nema kuće ili skloništa u blizini koje bi omogućilo da se lako obide u jednom danu i tako nisam nikako planirala da se zaputim tamo. I konačno, prošle godine, dođoh na Bojinac i obidoh njegove zanimljivosti! Mili Bože, pa gdje ovoga ima? Oduševili su me oblici stijena, brazde, vrtače i udolinice prepune cvijeća. Pa Jagin kuk i neobičan bezimeni kuk u docu između Jagina kuka i Bojinca – koji ludi oblici, koji amfiteatar ljepote... A kad se Velebit gleda s mora, onda Bojinac izgleda kao neka divovska kruna!

Eto dugo mi je trebalo da doprem i do tog, za mene najljepšeg kutka Velebita. A došla sam bez fotoaparata. Ipak, to me nije nimalo ljutilo jer sam isti dan odlučila da ću ponovno doći za dva tjedna. Potpuno smireno uživala sam u ovom moru ljepote bez škljocanja. Samo sam zadivljeno gledala i uživala i upijala slike.

Nisam još ni spomenula koliko sam predivnog bilja i cvijeća vidjela, snimila i upoznala na Velebitu. Svi znamo da je velebitsko bilje ljepše od ljepšeg. To predivno cvijeće me zvalo da saznam njihove nazive. Tako sam počela tražiti knjige o cvijeću i učiti kako se koje zove. Upoznala sam desetke vrsta, od runolista, raznih vrsta ljiljana, planinčica, alpskog kotrljana, krškog i kitajbelovog jaglaca, kockavice, zvončića, pakujca, perunika, orhideja, zečine, žute sirištare, pasvice, encijana, likovca i mnogih drugih do nezaobilazne velebitske degenije i hrvatske sibireje. Na cijelom svijetu ima oko 250 tisuća biljnih vrsta i oko dva milijuna životinjskih vrsta, u Europi ima oko 12.500 biljnih vrsta, u Hrvatskoj oko 5000, a na samom Velebitu čak oko 2500 biljnih vrsta. Dakle, samo Velebit ima 1 posto svih biljnih vrsta svijeta. Od toga je više od 50 endemično, pa nije neobično da je Velebit 1978. uvršten u UNESCO-ov popis svjetskih rezervata biosfere.

I onda, na kraju, upoznam jednu prekrasnu biljku ispod Bojinca, cvijet nalik ljiljanu ili orhideji, kojeg nema ni u jednoj knjizi. Biljka je visoka poput ljiljana i do pola metra s lijepo šatiranim cvjetovima. Prelistam Forenbacherovu knjigu o velebitskom biljnom svijetu nekoliko puta i utvrdim da ove vrste u njoj nema. A gdje sam je srela? Najprije pod Vidakovim kukom koji sam posjetila kad i Bojinac prvi put. Nemam aparat. Ma nema veze, doći ću ovamo čim prije da se još jednom naužijem ove nevjerojatne ljepote. Hoće li biljka još cvjetati ili će već ocvasti? Ma nema veze, cvjetat će dogodine.

Vratih se za dva tjedna. Obilazimo opet Bojinac, vrijeme nam nije sasvim naklonjeno, sipi lagana kišica, ali ne toliko da ne možemo obilaziti. Potom je i prestala. Ljepote li, ljepote, novi detalji, novi kukovi i oblici na preostalim stazama. I onda.... u dolcu pod Jaginim kukom ona čudesna biljka s desetak velikih cvjetova u punom cvatu. Mili Bože, pa ovo je za umrijeti od ljepote! Ovo je veća visina, i ovdje se kasnije rascvjetala. Biljka se zove jasenak, a gospodin Forenbacher za nju navodi da je na Velebitu rijetka.

Bogatstvo Velebita i njegova ljepota neiscrpno su vrela nezaboravnih spoznaja i cijeli život nije dostatan da ih čovjek sve upozna. Ima još mnogo velebitskih kutaka gdje nisam bila i sad znam da me i tamo čekaju nova i lijepa iznenađenja.

## Osvrt na knjižicu »Najljepše cvijeće hrvatskih planina i livada«

Kako u Hrvatskoj kronično nedostaje knjiga koje povezuju planinarstvo i botaniku, bio sam vrlo radostan što se pojavila knjiga *Najljepše cvijeće hrvatskih planina i livada - rijetke, endemske, ugrožene i zaštićene biljne vrste hrvatske flore* autorica Đenke Špralje i Karmen Čičko, naročito zato jer sam kao planinar, odabrao botaniku za svoj hobi. Radost je bila tim veća jer poznajem autorice i znam da imaju predivnih fotografija s planinarskih izleta među kojima su mnoge s motivima cvijeća te da su k tome strastvene u zaštiti prirodnih vrijednosti.

Format knjige je 17x12 cm, a ukupni opseg 112 stranica od čega je 86 stranica opisa biljaka. Ostale stranice sadrže posvetu, impresum, unutarnju naslovnicu, predgovor, sadržaj, moto knjige, razlog nastanka knjige, kratku povijest zaštite prirode, riječ o ugroženosti i zaštiti biljnih vrsta, kazalo hrvatskih imena, pravila za ponašanje u prirodi, tekstove o autoricama, bilješku o HPD-u »Zaprešić«, literaturu i zahvalu.

Iz impresuma je vidljivo da je knjiga uvrštena u međunarodnu banku podataka za kompjutorsko pretraživanje, a isto tako da je katalogizirana u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici. To ujedno govori da knjiga ima registriranog nakladnika pa je navedena i osoba koja je odgovorna za objavu knjige. Navedeni su i urednica knjige, recenzenti, lektor, grafički urednik, autori fotografija, tiskara i naklada knjige. Sve po pravilima.

Kroz praktičan prikaz najljepšeg cvijeća hrvatskih planina i livada, autorice su imale divne namjere da prikažu jedno od naših prirodnih bogatstava i da time ujedno podignu razinu svijesti o potrebi zaštite ne samo cvijeća, nego i ostalih prirodnih vrijednosti kojima obiluje naša domovina što su i najavile u uvodnom dijelu (*Riječ autora*). U tom dijelu, kada se govori kome je knjiga namijenjena, autorice pišu: »Posebno to mogu biti školska djeca od osnovne do srednje škole, mladež, studenti, članovi planinarskih društava i ostalih udruga vezanih za prirodu.«. Time si su autorice postavile prilično težak zadatak koji, nažalost, nisu ispunile jer - knjiga vrvi netočnostima. Razina stručnosti u cjelini je takva da nikako ne zadovoljava studentsku razinu, a što je još gore, niti bilo koju drugu.

Mnoge su se netočnosti mogle izbjeći, naročito one stručne da je rukopis knjige dan makar jednom stručnom recenzentu na ocjenu. Primjerice, u knjizi su nesustavno dani opisi pojedinih vrsta, porodica i rodova, a knjiga bi, u sustavu klasifikacije cvijeća po bojama, morala sadržavati samo opise vrsta. To za posljedicu ima da se javljaju pogreške poput onih kada autorice opisuju karanfile (porodicu *Caryophyllaceae*) i kada pišu da karanfili imaju 5 latica, a u stvarnosti mogu imati ne samo 5 nego i 4 i 6 latica, a poneki ni vjenčića nemaju. Drugi je primjer, između mnogih, na stranici 67 gdje su slike dviju vrsta

biljaka i njihova imena, a u tekstu se ne opisuju niti jedna od tih vrsta, nego njihov rod. Uz to su te dvije slike toliko smanjene (na 3,5 x 4,5 cm) da su neupotrebive za prepoznavanje, a da o lošem dojmu tih lijepih fotografija i ne govorimo. Službeno, odgovornost snosi urednica i osoba koja zastupa izdavača, a u manjoj mjeri i autorice.

Sve u svemu, nema stručne dosljednosti, ali zato ima još puno stručnih pogrešaka, primjerice na stranici 17 dvije su fotografije i to *Heleborus niger*, ssp. *macranthusa* i najvjerojatnije *Heleborus atrorubens* ili *Heleborus purpurascens* što sa slike nije moguće točno odrediti. Ispod tih fotografija piše da je na njima *Heleborus niger* te slijedi njegov opis. Ili dalje, pod imenom pasja ruža (*Rosa canina*) fotografija uopće ne predstavlja tu najpoznatiju i vjerojatno najčešću divlju ružu (šipak!) već je to najvjerojatnije *Rosa pendulina* ili *pinpinellifolia*, što se sa slike ne može potpuno sigurno utvrditi.

Ni tu nije kraj, na stranici 75, običan i kitajbelov pakujac predstavljeni su jednom fotografijom, koji od njih nije navedeno, a da stvar bude dotjerana do apsurdna, tekst ne predstavlja opis nijednog od njih, nego samo opis njihova roda! Ima još, na stranicama 43 i 92 opisana je jedna te ista porodica, ali zato s različitim podacima, primjerice na strani 43 piše da u Hrvatskoj raste 80-ak vrsta iz porodice *Orhidaceae*, dok na strani 92 za isti podatak piše 50-ak vrsta! Ili, na stranici 29, na fotografiji *Drosere rotundifolije* nije cvijet, kako bi neupućeni mogli pomisliti zbog naslova knjige, već organ za lov i probavu kukaca – cvijeta uopće nema na slici! Od brojnih ostalih grešaka, možda još samo to da nije označeno koja je biljka planinska, a koja je livadna, ali zato, usprkos naslovu knjige, ima biljki koje ne spadaju ni u planinske ni u livadne, primjerice *Drosera rotundifolia*.

Naveo bih još četiri zamjerke koje nisu presudne za stručnu stranu knjige, ali nisu manje bitne za stvaranje ukupnog dojma. Najprije navodim lekturu koje, uvjeren sam, nije ni bilo pa ne bih trošio riječi za nju. Ista je stvar s oblikovanjem (dizajnom) knjige, jednostavno ne treba trošiti riječi na nešto što ni ne postoji. Nadalje, dvije su autorice ove knjige, ali nigdje nije vidljivo koja je autorica snimila koju fotografiju. I na kraju, sve fotografije, a od njih veliki broj prekrasnih, reproducirane su kao tako male slike da su u ogromnoj mjeri izgubile svoju dojmljivost. Sve ovo pada na dušu izdavača s urednicom na čelu.

Nažalost, sav trud, dobra volja i dobra namjera autorica i nadasve većina dobrih, čak izvrsnih fotografija, nisu bili dovoljni da dobijemo upotrebljivu knjigu.

Hrvoje Zrnčić

\* Ovaj je osvrt stigao prvi u Hrvatski planinar, ali se spletom okolnosti objavljuje tek sada.



## VRH

## Sozanj na Lastovu (231 m)

Sozanj se ističe na sjevernoj strani otoka Lastova kao vrlo zašiljena kamenita glavica. Na vrhu je vatrogasna promatračnica. Najviši vrh Lastova je Hum (417 m), gdje su vojarna i kapela sv. Jurja iz 15. stoljeća. Na Hum se može lako doći širokom asf. cestom iz trajektna luke Ubli. Cesta završava na prostranom helidromu u blizini vrha i zanimljiva je zbog širokih vidika, no Sozanj je planinarski zanimljiviji. Cijeli je otok vrlo slikovit, zbog čega je zajedno s otočićima i hridima koje ga okružuju 2006. godine proglašen parkom prirode.

**Vidik:** Iako nije osobito visok, Sozanj je najatraktivniji vrh na Lastovu upravo zbog vidika koji se pruža od Palagruže preko Visa i Korčule do Mljeta.

**Koordinate:** N 42° 46' 23.9" E 16° 51' 35.6"

**Žig:** Metalni žig nalazi se na vrhu

**Prilaz:** Jedini uspon na vrh počinje kod farme Sozanj, točno na prijevoju ceste Ubli - Lastovo, 11 km od trajektna luke Ubli. Uspon nije markiran planinarskim oznakama, ali je vrlo jednostavan i kratak. Na prijevoju ceste je proširenje pogodno za parkiranje. Lijevo od trafostanice na prijevoju nalaze se drvena vratašca kroz koja se ulazi u ograđeni prostor iza farme Sozanj. Nakon dvadesetak stuba dolazi se na ugažen put koji vodi kratko kroz šumu pa zatim otvorenijim terenom 20' do vrha. Prilaz iz uvale Zaklopaticke, koji je nekada bio markiran, sada je zarastao, a stare markacije su izblijedjele.

**Zemljovid:** Lastovsko otočje – Hrvatska gorska služba spašavanja



U svakom broju predstavljamo planinarske kuće, obilaznice, vrhove Hrvatske planinarske obilaznice, zanimljive internetske stranice i poneku zanimljivost iz prošlosti



RADOVAN MILČIĆ

## Nova planinarska obilaznica »Podgorske staze«



### Tip obilaznice:

vezna kružna

**Godina osnivanja:** 2011.

**Minimalno vrijeme obilaska:** 9-10 h

**Broj kontrolnih točaka:** 8

**KT:** Cesarica, Stari put, Pejakuša, Skorpovac, Korozeb, Radlovac, Stipčev vrh, uvala Badnjina

### Uvjet za priznanje:

Obilazak svih kontrolnih točaka (dokazuje se fotografijama)

### Upravlja:

PD »Kamenjak«, Rijeka

### Informacije:

Verdan Grubelić, 051/331-212, pdkamenjak@gmail.com

PD »Kamenjak« iz Rijeke uredilo je na srednjem Velebitu novu obilaznicu. Obilaznica je veznog tipa i eliptičnog oblika, a ima osam kontrolnih točaka. Za obilazak je potrebno 9 do 10 sati hoda.

»Podgorske staze« započinju u Cesarici na moru. Odatle se put uspinje preko Dokozića i Pejakuše do novog skloništa u Skorpovcu. Slijedi kratka šetnja dijelom Premužićeve staze te uspon na vrh Kurozeb (1167 m) te silazak preko Radlovca i Stipčevog vrha (545 m/nm) do Trolo-kvi. Dionica »sa okusom soli« vodi velebitskim uvalama Smajverušom i badnjom natrag do Cesarice.

Dnevnik obilaznice sadrži vodič i kartu obilaznice, a priređen je na hrvatskom i engleskom jeziku. Može naručiti od PD-a »Kamenjak« ili se može nabaviti u planinarskim kućama na Alanu i Baškim Oštarijama. Također se prodaju u bistrour »Riva« u Svetom Jurju te cafeu »Baška bura« u Karlobagu. Cijena je 40 kuna. Tekst dnevnika dostupan je i na internetu, a osim na hrvatskom i engleskom jeziku, priređen je na talijanskom, njemačkom, francuskom, slovenskom, češkom, ruskom i mađarskom jeziku.

Obilazak se dokazuje fotografijama. Nagrada je upis u počasnu knjigu obilaznika i prigodne značke s motivom kapelice svetog Roka u Radlovcu. Fotografije se mogu slati i elektronskom poštom, već sa Velebita.

Otvorenje obilaznice »Podgorske staze« biti će u nedjelju 29. svibnja 2011. u 12 sati pred planinarskim skloništem u Skorpovcu. Tko dolazi automobilom, treba parkirati na makadamskoj cesti za Kuginu kuću, u blizini raskrižja za Skorpovac. U sklopu otvorenja planiran je organizirani obilazak Kurozeba, najviše točke »Podgorskih staza«. Boris Kurilić

ALAN ČAPLAR



## PLANINARSKA KUĆA

### Planinarska kuća »Žbevnica« (851 m)

Žbevnica (1014 m) je istaknuto travnato brdo na zapadnom dijelu Čićarije i ujedno najzapadniji hrvatski tisućnjak. Na južnoj, najstrmijoj padini Žbevnice, nalazi se planinarska kuća istarskih planinara. To je brvnara u lijepoj borovoj šumi, u blizini sela Bresta, 35' ispod vrha.

Kućom upravlja HPD Planik iz Umaga, čiji je članovi otvaraju po najavi. Pred kućom su na padini klupe za odmor, a u šumi u blizini izvor koji ljeti presuši. Od kuće se pruža lijep vidik na središnji dio Istre.



### INFO

**Otvorena:** po dogovoru

**Opskrbljena:** pićem

**Mjesta za noćenje:** 16

**Upravlja:** HPD Planik, Umag

### Informacije:

Zlata Markežić 091/20-80-510,  
Žužana Dušanić 091/20-60-510

**Prilaz vozilom:** asf. cestom do Bresta (25' do planinarske kuće), postoji i mak. kolnik koji počinje 1 km dalje, ali je zapriječen rampom



Radlovac

## www.slavonski-planinarski-savez.hr

U proteklih nekoliko mjeseci Slavonski planinarski savez izradio je sadržajnu web stranicu koja nudi mnogo korisnih podataka o planinarstvu u Slavoniji. Jezgrovitim tekstovima i praktičnim podacima predstavljen je Slavonski planinarski put, sve planinarske kuće, planinarske obilaznice u Slavoniji te osnovne značajke slavonskoga gorja. Osim toga, web nudi i crtice iz povijesti slavonskog planinarstva, planinarsku knjižnicu, forum, fotogaleriju i drugo.

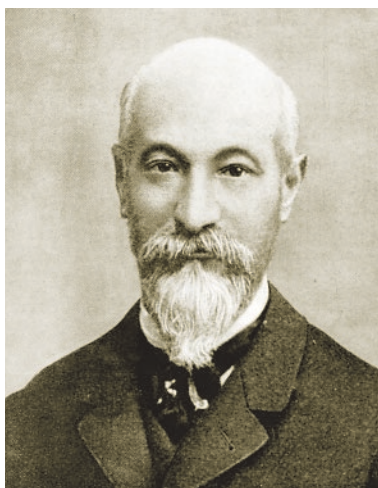


www.slavonski-planinarski-savez.hr

## IZ PLANINARSKE PROŠLOSTI

### Povijesni susret u Ogulinu – začetak Hrvatskoga planinskog društva

Prilikom svoga posjeta Kleku, sveučilišni profesor matematike Johannes Frischauf iz Graza upoznao se u travnju 1874. u Ogulinu s književnikom Budom Budisavljevićem (1843-1919), tada tridesetogodišnjim upravnim činovnikom, i sa sinom bana Mažuranića Vladimirom Mažuranićem, te ih upozorio na potrebu osnivanja planinarskog društva u Hrvatskoj. Frischauf je zamolio Budisavljevića da mu nađe vodiča za uspon na Klek, što je ovaj i učinio, a sutradan su se »siti narazgovarali, ponajviše o kulturnoj zadaći i o domaćaju sviestna rada planinarskih udruga« (HP 1898, 36; NP 1958, 250). Johannes Frischauf (1837-1924), bio je dobar poznavalac hrvatskih planina i osvjedočeni prijatelj slavenskih naroda u Austro-Ugarskoj monarhiji. Frischauf je bio toliko očaran ljepotama hrvatskih planina da je o njima ne samo mnogo pisao i objavio prvi vodič, nego nastojao da i Hrvati osnuju planinarsko društvo kakvo su u to doba već imali Austrijanci. Oduševljen Frischaufom idejom, Budisavljević je odmah pisao u Zagreb svom prijatelju Gjuri Pilaru (1846-1893), profesoru geolo-



Johannes Frischauf, inicijator osnivanja Hrvatskog planinskog društva

gije na zagrebačkom sveučilištu, neka sa svojim prijateljima poradi na osnivanju društva. Pilar se dao na posao i počeo među svojim profesorskim drugovima i zagrebačkim građanima širiti tu misao, te je 15. listopada 1874. sazvao osnivački sastanak Hrvatskog planinskog društva, prve planinarske organizacije u Hrvatskoj.

prof. dr. Željko Poljak

## Vremeplov

**4.5.1993.** Ivica Piljić iz Splita postaje predsjednik Svjetske sportsko penjačke federacije i prvi je Hrvat na čelu nekog međunarodnog sportskog saveza

**12.5.1984.** otvoren alpinistički muzej u Ogulinu

**15.5.1979.** Stipe Božić, prvi Hrvat na najvišem vrhu svijeta Mount Everestu

**17. 5. 1875.** organiziran prvi izlet u povijesti hrvatskog planinarstva: Rude - Oštrc - Plešivica

**19.5.2009.** Darija i Iris Bostjančić po prvi puta razvijaju hrvatsku zastavu na Mount Everestu (8850 m)

**20.5.1948.** osnovano PD »Zagreb«, prvo planinarsko društvo u Hrvatskoj poslije drugog svj. rata

**21.5.2000.** u Samoboru otvorena Hrvatska planinarska obilaznica

**30.5.1998.** povodom Dana državnosti i Dana hrvatskih planinara više od 700 planinara popelo se na Dinaru

## Zbor gorskih spašavatelja Hrvatske održan u Puli

Dana 26. i 27. ožujka 2011. u Puli je održan Zbor gorskih spašavatelja Hrvatske. Pula je izabrana za mjesto održavanja Zbora zbog jubileja HGSS stanice Pula, koja je slavila svoje prvo desetljeće uspješnog djelovanja. Stoga možemo reći da se radilo o Danima GSS-a u Puli, čiji je početak bio svečana sjednica HGSS stanica Pula, na kojoj su uz HGSS-ovce iz cijele Hrvatske sudjelovali predstavnici javnih službi, policije, HMP, vatrogasaca, HGK, predstavnici gradova i županije istarske te predstavnici medija.

Nakon svečane sjednice i domjenka, započeo je Zbor gorskih spašavatelja. Zborovi spašavatelja su najviši stručni skupovi na kojima se raspravlja o stručnim temama i strategiji razvoja spasilačkih vještina i tehnika. Na ovogodišnjem Zboru sudjelovalo je 70 gorskih spašavatelja iz cijele Hrvatske, a na njemu je obrađeno čak 12 vrlo vrijednih stručnih tema iz te problematike. Zbor je imao dva dijela, svečani i stručni dio. Na svečanom dijelu Zbora gosti iz svih stanica Hrvatske, uz riječi potpore i pohvale, darivali su domaćine i slavlenike prigodnim darovima. U ime HGSS stanice Pula priznanja je primio pročelnik Mladen Nikšić. Tijekom svečanog dijela Zbora, promoviran je i novi gorski spašavatelj Josip Bucalo iz Orebića, a za



svoj višegodišnji rad priznanja su dobili oni koji su ih između dva Zbora zaslužili svojim vrijednim, neprekinutim radom u HGSS-u.

Za deset godina rada u HGSS-u diplomom su odlikovani gorski spašavatelji: Mladen Nikšić, Davor Kalčić, Fabrizio Perković, Petar Šajatović, Sebastijan Labinjanin, Sebastijan Diklić, Sašo Trajčeski, Vatroslav Jakobović, Robert Dado, Filip Filipović, Zlatko Balaš i Petar Kulaš. Za 20 godina vrijednog djelovanja u HGSS-u, priznanje i srebrnu počasnu značku dobio je Vlatko Stipetić, dok su za 30 godina staža i rada u HGSS-u priznanja i zlatnu značku zavrjedili Dubravko Butala, Vladimir Furač, Dragutin Tropčić, Mario Bago, Robert Erhard i Svjetlan Hudec. Priznanja su im uručili pročelnik HGSS-a Vinko Prizmić i tajnik HGSS-a Darko Berljak.

Nakon svečanog, uslijedio je radni dio s aktualnim satom na kojem su se pripadnici HGSS-a informirali o trenutnoj situaciji, problemima, pravcima razvoja Službe te su svojim pitanjima i prijedlozima doprinosili kvalitetnijem i još usklađenijem djelovanju Službe.

Nakon aktualnog sata započelo je izlaganje stručnih tema. Prva tema bila je »Projektiranje nacionalnog sustava sigurnosti na razini elementarnih dijelova«, a



Zbor gorskih spašavatelja Hrvatske 26. i 27. ožujka 2011. u Puli

prezentirao ju je Vinko Prizmić. Ovu temu isti autor izlagao je prošle godine na »Platformi za obranu od velikih nesreća i katastrofa« gdje je izazvala pažnju svojim postavkama i temeljila se na iskustvima i primjerima iz HGSS-a. Nacionalna sigurnost se mora temeljiti na motiviranju i educiranju pojedinaca ili zainteresiranih zajednica za sigurno ponašanje. Na žalost nedavni potres u Japanu upravo je dao potvrdu ovakvom konceptu. Iskustvo HGSS-a i kao nacionalnog resursa te kvaliteta edukacije koju HGSS provodi s najmlađima, pri čemu se postižu vrlo vrijedni rezultati u sigurnom ponašanju i mogućnosti pomaganja drugima. Drugu temu, »Unapređenje organiziranosti stanica HGSS-a«, razradio je dopročelnik HGSS-a Vedran Tešić. Kroz razne modele i iskustva u Stanici Ogulin, prezentiran je način uvećanja učinkovitosti rada kroz raspodjelu odgovornosti i zadaća unutar stanice kao osnovne ustrojstvene jedinice HGSS-a. Zbog volonterskog karaktera HGSS-a i opterećenosti pripadnika drugim (profesionalnim) obvezama, učinkovitost je temelj razvoja Službe.

Treću temu, »Interventnost HGSS-a«, razradio je također Vinko Prizmić. Interventnost kao sposobnost Službe da se na pozitivan način uplete u opasni događaj ili nesreću i time ostvari svoj cilj: sprečavanje nesreće ili umanjeње njenih posljedica. To umnogome ovisi o brzini reakcije i sposobnostima Službe, pa su razrađeni aspekti kako ubrzati dojavu, skratiti vrijeme mobilizacije, pripreme i kvalitetnog prikupljanje potrebnih informacija, lociranje i brzi pristup mjestu nesreće itd. Dr. Hrvoje Dujmić prezentirao je »Izvištaj s Kongresa IKAR-CISA 2010.«, koji je održan u Starom Smokovcu u Slovačkoj. Uz novitete i korisne kontakte, istaknute su prezentacije predstavnika HGSS-a na stručnim forumima ove svjetske spasilačke asocijacije te dobar ugled koji uživa HGSS u obitelji svjetskih spašavateljskih službi. To je rezultiralo i sasvim izglednim dodjeljivanjem HGSS-u uloge domaćina Svjetske konferencije u 2013. godini, a koja bi se trebala održati u Hrvatskoj.

Vinko Prizmić je prezentirao i temu »Obavještajne točke HGSS-a« kao tradicionalnog ustrojstvenog oblika HGSS-a, a po prvi put na ovakvim zborovima video linkom je prezentirana i je tema »Satelitska navigacijanovosti«, koju je prezentirao Nikola Brebić. On zbog spriječenosti nije nazočio Zboru no u vrlo zanimljivoj prezentaciji izložio je sve novitete u svjetskoj satelitskoj navigaciji te primjenu i perspektive daljnjeg razvoja.

Frane Bebić je prezentirao temu »Napredni sustavi obavješćivanja u HGSS-u«. Vrijeme obavješćivanja i mobilizacije pripadnika HGSS-a izuzetno je važno, jer o tome ovisi interventnost Službe, a samim tim i ishod svakog spašavanja. U trenutku dojave započinje dramatična utrka s vremenom pa klasično pozivanje i mobilizacija iziskuje angažiranje i onako ograničenih kapaciteta i vrijeme. Zato načini istovremenog pozi-



Pročelnik HGSS-a Vinko Prizmić uručuje priznanja za iznimna postignuća u HGSS-u

vavanja posredstvom mobitela i uz aktiviranje unaprijed definiranih grupa, umnogome olakšavaju provođenje akcije spašavanja.

Alen Turkalj je prezentirao »Profile SMS usluga« gdje je ukazao na sve mogućnosti mobilnih operatera koje mogu biti od koristi u povezivanju i djelovanju HGSS-a. Vrlo zanimljivu temu »Akcija spašavanja planinara s naglim zatajenjem srca«, u ime grupe autora prezentirao je dr. Borislav Aleraj. Radi se o prezentaciji prve uspješne primjene AED-a (automatskog defibrilatora) u Hrvatskoj pri čemu je, u vrlo složenoj situaciji, nakon srčanog aresta 5. veljače ove godine na Sljemenu, uspješno oživljen pacijent. To je rezultat višegodišnjeg nastojanja HGSS-a za uvođenjem AED-a kao standardnog dijela medicinske opreme sa kojim su opremljena sva skijališta, nacionalni parkovi i druga mjesta masovnog okupljanja na kojima dežura HGSS.

Moreno Almassi prezentirao je »Interveniranje u objektima sa zagađenim zrakom« te je predstavio istraživanja i iskustva u istarskim speleološkim objektima gdje su česta zagađenja i manjak kisika.

Kao posljednja tema predstavljen je novi serijal pripadnika HGSS-a Stipe Božića, inače redatelja na HRT-u. U serijalu pod imenom »Nazovi 112«, uz educiranje građana kako postupiti u slučaju opasnosti, promoviraju se naponi u cilju zaštite i spašavanja ljudskih života, a veliki dio serijala čine i stvarne priče i akcije HGSS-a koje su ne samo poučne nego i vrlo atraktivne. Nakon Zbora i zajedničke večere nastavljeno je zajedničko druženje i daljnja razmjena iskustava.

Vinko Prizmić

## Ervin Hanzer 22. 5. 1932. - 10. 3. 2011.

Iznenada i prerano, u 79. godini života, napustio nas je jedan od najstarijih aktivnih članova stanice HGSS-a Zagreb, gorski spašavatelj i jedan od najvećih alpinista u povijesti hrvatskog alpinizma – Ervin Hanzer.

U ranim pedesetim godinama prošlog stoljeća, reći »Ervin Hanzer« nije značilo izreći samo ime i prezime jednoga izvanrednog penjača – »Ervin Hanzer« značilo je, bilo i ostalo pojam za vrhunsko penjanje, posebice u Alpama. Sa svojim prijateljima supenjačima iz Alpinističkog odsjeka PD-a »Zagreb«, kojem je 1956. bio i pročelnik, a i s penjačima iz drugih zagrebačkih društava i odsjeka, PDS-a »Velebit«, PD-a »Željeznica« te PD-a »Kamenjak« iz Rijeke, sve velikim imenima našeg alpinizma, kao što su bili Vjekoslav Šantek, Mirko Zgaga, Ivo Babić Gjal-ski, Branko Lukšić, Silvije Verša i drugi, u Julijskim Alpama, koje je posebno volio i poznao, ispenjao je niz najljepših i najtežih smjerova: Comicijev raz u Jalovcu, Dibonov smjer u Špiku, Direktni smjer u Špiku, Krušicov smjer u Stenaru, Belač-Zupanov smjer u Šitama, Jugov steber, Skalaški smjer u Triglavu i među njima najpoznatije i najslavnije prve hrvatske uspone u smjerovima koji su tada predstavljali vrhunac ljudskih mogućnosti, a još i danas svima predstavljaju ozbiljnu kušnju – Čopov steber u Sjevernoj triglavskoj stijeni s Vjekoslavom Šantekom 1952. i Aschenbrennerov smjer u Travniku s Brankom Lukšićem 1955. Nije rijedak slučaj da se neki dosezi hrvatskog planinarstva ponekad uspoređuju sa slovenskima. Mnogi naši penjači misle da je razlika između slovenskog i hrvatskog alpinizma bila najmanja u vrijeme kad se penjao Ervin Hanzer, ako je tada razlika uopće i postojala.

Kao čovjek kojem su planine i penjanje bile život, Ervin je penjao i uživao u penjanju sve donedavno. Bio je usto i vrstan skijaš. No, uza sve to, Ervin nas je posebno zadužio kao brižan i dobar učitelj mladih penjača na mnogobrojnim alpinističkim školama tijekom gotovo četiri desetljeća. Jedan od posljednjih njegovih velikih



instruktorskih pothvata bilo je briljantno vođenje ledenjačkog tečaja Komisije za alpinizam HPS-a na Grossglockneru 1993.

Sve do ove zime Ervin je i u svojim visokim godinama bio pun životne snage, entuzijazma i optimizma. S gorskim spašavateljima stanice Zagreb sudjelovao je na sastancima i vježbama, u prostorijama PDS-a »Velebit«, čiji je posljednjih 35 godina bio član, i nadahnjivao naraštaje penjača koji se tamo susreću i žive alpinizam.

Bio je u pravom smislu riječi »alpinist«. Izvanredno je poznavao Alpe i sve važne penjačke događaje i ljude koji su stvarali uzbuđljivu i plemenitu povijest alpinizma. Iako u duši uvijek i samo penjač, želio je znati i sve što je o alpinizmu napisano. Prijatelji koji su imali sreću posjetiti ga u njegovu domu bili su zadivljeni njegovom golemom zbirkom najljepših alpinističkih knjiga iz cijelog svijeta. No, Ervin je i sam imao volju i nalazio zadovoljstvo u pisanju, pa je svoje brojne izlete i penjačke uspone te sudionike, prijatelje penjače, koji su svi danas već dio povijesti, zabilježio i ovjekovječio riječju i slikama u svojim jedinstvenim planinarskim dnevnicima.

Alpinistički muzej u Ogulinu diči se Ervinovim penjačkim papučama, penjačicama s pustenim (filcanim) potplatom, u kojima je ispenjao neke od svojih najslavnijih uspona i smjerova. Sada na žalost i njegov živi lik, s kojim smo imali čast i sreću susretati se u planinama, popričati u prisnim prostorijama društva »Velebit«, sjedištu stanice HGSS-a Zagreb, odlazi u vječnost i povijest, gdje će zauvijek označavati ljudskost, dobrotu i veličinu običnoga, jednostavnog čovjeka, koji može dosegnuti i dosiže najviše vrhunce.

Hrvatski planinarski savez, HGSS Stanica Zagreb i cijela Hrvatska gorska služba spašavanja dijeli osjećaj gubitka i sućuti s obitelji, ali i ponosnog i sretnog sjećanja na sve dane koje su proživjeli zajedno s plemenitim čovjekom, gorskim spašavateljem i velikanom hrvatskog alpinizma – Ervinom Hanzerom.

dr. Borislav Aleraj

## Uspješna godina rada Slavanskoga planinarskog saveza

U subotu 19. ožujka u planinarskom domu »Đuro Pilar« u Slavanskom Brodu održana je skupština Slavanskoga planinarskog saveza (SPS). Prije godinu dana na skupštini u Kutjevu, kada je izabrano novo vodstvo, dogovorili smo se da ćemo ozbiljno prionuti poslu – a tako je i bilo.

Komisija za planinarske putove nesebično je radila na najstarijoj (54 godine) i najdužoj (350 km) hrvatskoj planinarskoj obilaznici, Slavanskom planinarskom putu (SPP). SPP je sada dobio oblik zatvorene elipse, spojeni su Petrov vrh kod Daruvara i planinarski dom Omanovac na Psunju. SPP sada ima 35 kontrolnih točaka, od kojih su četiri neobvezne. SPP je podijeljen u pet dionica, a svaka ima svog povjerenika koji se skrbi o njoj. Također, od ove godine SPS počinje organizirati »Pohod slavanskim planinama«. Svake godine treći vikend u svibnju u dva dana prehodat će se po jednoj dionici SPP-a. Tako bi svaki polaznik tijekom pet godina mogao obići cijeli SPP. S tim u vezi u pripremi je izrada nove karte i novog dnevnika.

Pri Komisiji za planinarske putove odabran je povjerenik za markaciste koji organizira njihov rad, skrbi se o obrazovanju novih markacista te usko surađuje s povjerenicima za SPP, kako bi se taj uredno održavao, kao i svi njegovi odvojci, koje održavaju udruge članice SPS-a.

Osim »Pohoda slavanskim planinama« SPS je organizator, odnosno suorganizator još dviju planinarskih manifestacija – Sleta planinara Slavonije (prvi vikend u rujnu) i obilježavanja Svjetskog dana planina 11. prosinca.

SPS je otvorio i uredio svoju web-stranicu [www.slavonski-planinarski-savez.hr](http://www.slavonski-planinarski-savez.hr), na kojoj se slavonsko planinarstvo promovira na najbolji mogući način. Od povijesti, bibliografije, aktualnih događanja, obavijesti o tečajevima, manifestacijama, fotogalerije, foruma – sve se može naći i ništa nije nedostupno. Prikupljeno je mnogo materijala vezanih uz povijesnu zbirku slavanskog planinarstva i osnovana je Komisija za povijest planinarstva Slavonije i informiranje.

Na skupštini su doneseni novi opći akti, i to Statut, Pravilnik o dodjeli priznanja i Poslovnik o radu Skupštine. SPS sa svim svojim članicama komunicira i sve materijale šalje elektroničkom poštom. Vodstvo SPS-a trudilo se da u protekloj godini bude na svakoj skupštini svojih članica i na svakoj manifestaciji koju članice održavaju. Posebno treba istaknuti vrlo dobru suradnju s GSS-ovim slavanskim stanicama i Stanicom vodiča Slavonije, koje su također članice SPS-a.

SPS je 13. ožujka u planinarskoj kući Strmac na Psunju organizirao tečaj za korištenje GPS uređaja za planinare. Predavač je bio član uredništva »Hrvatskog planinara« prof. dr. Darko Grundler, a tečaj je pohađalo 30 planinara. Osim teorijskog dijela, obavljen je i praktični dio snimanja na terenu, a zatim prijenos s GPS-uređaja na računalo. Polaznici su stekli osnovna znanja o korištenju tim uređajima, a za one koji u to »dublje zagrizu« načelno je dogovoreno da se pripremi napredni tečaj. Koliko nam je poznato, bio je to prvi takav tečaj organiziran za planinare.

Nada Banović



Darko Grundler  
kao predavač na  
tečaju Slavanskoga  
planinarskog saveza  
za korištenje GPS  
uređaja u Strmcu



## 40. obljetnica HPD-a »Zanatlija« u Osijeku

Svaki jubilej prilika je da pogled uprt u budućnost na trenutak vratimo prema prošlosti i da se sjetimo svega što nam je u toj prošlosti bilo lijepo, svega što je omogućilo da budemo ono što jesmo. Dana 28. veljače 2011. imali smo se priliku sjetiti 40 godina rada planinarskog društva »Zanatlija« u Osijeku.

Davne 1971. godine pokretači i osnivači toga društva nisu se opterećivali pitanjem hoće li planinarsko društvo koje osnivaju slaviti npr. svoj 40. rođendan, oni su samo osjetili potrebu da tada djeluju drugačije, a što podrazumijeva bolje i više nego što su djelovali u sredinama iz kojih su



dolazili. Osnivačka skupština održana je 28. veljače 1971. Za prvog predsjednika izabran je krojač Josip Muha, za potpredsjednike krojač Pavao Špišić i postolar Josip Digula, za tajnika trgovački pomoćnik Marijan Jalžetić, a za blagajnicu frizerka Dragica Cvenić. U Upravni odbor izabrani su još Josip Kalman, inž. Zlatko Lončarić, inž. Zvonimir Senko, Oto Katavić, Stjepan Santoši, Dragomir Zajic i Nikola Szege.

Proteklih je godina u radu društva sudjelovalo više od 6000 članova. Godišnje se broj članova kreće oko 200. Na izletima sudjeluje i mnogo onih koji nisu članovi planinarske organizacije ili su pak članovi drugih planinarskih društava.

## Priča o jednom »četrdesetogodišnjaku« – HPD »Zanatlija«, Osijek

Imam 40 godina i ponosim se time. Ponosim se osobama koje su me stvorile i s kojima sam sve to vrijeme osvajao vrhove planina diljem svijeta. Bila mi je čast imati uspone i padove, s velikim malim planinarima. Dijeliti s njima sve radosti prvih koraka jednog djeteta i velikih uspjeha odraslih, zrelih ljudi.

Kada vas vesele staze, kamenite, blatnjave, zasute snijegom i okupane jakom kišom, kada nakon svih napora zadržimo osmijeh i zadržimo samo lijepe trenutke, onda se tuge i radosti spoje u nešto što drugi ne razumiju. Članovi su svojim aktivnostima podigli moj moral na ponosnu razinu povijesti jednog četrdesetogodišnjaka. Fotografije, uspomene, sve doživljene avanture i anegdote, dokaz su našega zajedničkog uspjeha.

I kada smo umorni i sretni negdje na nekom vrhu pustili suzu... Kada smo gubili štapove, lomili fotoaparete, kasnili na prijevoz ili zabrljali na organizacijskom planu... Sve je to dio naše prošlosti. Pogotovo mojeg, četrdesetogodišnjeg postojanja.

A oni koji su me stvarali nisu ni slutili koliko ću trajati. Vjetar nas je nosio svakom novom šetnjom, kao što vjetar mrsi kosu na nekom planinskom vrhu, sve dalje i dalje. Neumorno smo podizali štapove u zrak, slikajući se na nekom dosad neosvojenom vrhu, svaki put smo znali da će sljedeći put biti više i više... S nekim novim klincima, a i onima koji su prekaljeno gazili gojzericama dužim stažom planinarenja od mojeg postojanja.

Hvala mojim stvarateljima. Zaslužili su vječno pamćenje svih sljedećih pokoljenja planinara, ne samo u Osijeku, već i diljem Lijepe Naše. Hvala svima koji su ponosno nosili majice i bedževe s mojim imenom, koji

su s radošću spominjali moje ime na svim planinarskim skupovima, sletovima i drugim prigodama. Hvala svim predsjednicima, koji su na svoj način obilježili dio moje povijesti i koji su zaslužili veće i bolje od onih skromnih nagrada koje su dobili na proslavi mog četrdesetogodišnjeg jubileja. Hvala svim drugim zaslužnima za sve aktivnosti koje su nadahnuto pretvorili u djela i proveli svoje planinare markiranim stazama, pa i onim nemarkiranim.

Hvala svima koji su bili na proslavi mog jubileja i tako uveličali svojom nazočnošću moju radost i provelili se do ranih jutarnjih sati uz dobro iće i piće. A o glazbi da i ne govorim.

Niste me zaboravili pa ni ja neću zaboraviti vas. Hvala vam!

za HPD »Zanatlija« Osijek Zlatko Komloši





Neki od osnivača osječkoga HPD-a »Zanatlija«

Društvo je 26. veljače održalo redovitu godišnju skupštinu. Bila je izvještajnog tipa i prošla je bez ijednog prigovora na prošlogodišnji rad, a jednoglasno je prihvaćen i plan rada za 2011. Nakon skupštine uslijedio je svečaniji dio, obilježavanje 40 godina postojanja društva.

Na svečanosti su bili i osnivači društva, koji su vrlo emotivno doživjeli poziv na svečanost te su istaknuli da su danas jako ponosni na svoje djelo. Mi smo im danas zahvalni na tome i ponosni smo što smo dio rada i djela HPD-a »Zanatlija« iz Osijeka. Svečanost je bila i prilika da se zahvalimo najvjernijima i najzaslužnijima, za svu njihovu odanost i predanost društvu.

Marijan Špiranec

## Dubrovački tići

Planinari i more! Djeluje li vam to kao nešto nespojivo, oksimoron? Ma nije, zapravo čežnja za planinom je prirodna posljedica želje za onim što nam manjka – mi na hrvatskome jugu more imamo, ali baš zato privlači nas i ono drugo, penjanje po visinama, udisanje gorskog zraka, osvajanje planinskih vrhunaca.

Tradicija planinarenja u Dubrovniku stara je već više od 80 godina. Zahvaljujući zaljubljenicima u planine koji su nam u nasljedstvo ostavili planinarski dom na Vrbanju na Orjenu, prekrasnoj planini u našem susjedstvu, dubrovački planinari danas imaju i važnu ulogu u međunarodnoj suradnji sa Crnom Gorom. Imamo mi i našu Snježnicu i Srđ, ali i brojne druge vrhove po otocima i u obližnjem zaleđu.

U protekloj godini članovi HPD-a »Dubrovnik« mnogo su radili na našem planinarskom domu na Vrbanju. Radilo se od proljeća do zime, uz pomoć naših donatora – saveza, grada, zajednice tehničke kulture, ali najviše entuzijazmom i trudom članova. Doprveli smo započete radove na novom dijelu planinarskog doma, spojili obje zgrade, postavili veći hidrofor, tuševe

i slavine, uredili sanitarni čvor novom dijelu, dogradili drvarnicu, postavili nove prozore na katu, popravili zid oko doma, očistili dimnjak, uveli elektriку i vanjsku rasvjetu, te doveli u funkciju veliki kamin (uh, što smo se nadimili dok nismo uspjeli), uredili parkiralište, štovište... Ipak, pred nama je ostao još velik zalogaj – uređenje krovišta! Nešto smo krpali, ali bez razotkrivanja i ponovnog pokrivanja cijelog krova i dalje će kapati voda u sobama i uništavati unutrašnje zidove i podove, pa čekamo jaču novčanu potporu od naših donatora. Također, dogovorili smo se da ćemo tijekom proljeća u dogovoru sa planinarima iz PD-a »Subra« markirati i očistiti planinarsku stazu od planinarskog doma na Vrbanju prema orjenskom sedlu.

Planinarski dom Vrbanj nalazi se 1009 metara iznad morske razine i može na noćenje primiti do 50 planinara. Njegovim uređenjem otvorene su široke mogućnosti ne samo za planinare nego i za izletnike iz Dubrovnika.

Veliki posao članovi HPD-a »Dubrovnik« odradili su i u Kuni Konavoskoj na Snježnici. Umjesto kuće »Pavlić« koja više nije u funkciji, za planinarske potrebe uređen je dio zgrade seoske škole koju smo dobili na upotrebu od općine Konavle. Taj se novi prostor sada zove planinarska kuća »Škola Kuna Konavoska«. Na ulazu smo postavili plavu ploču HPS-a te ploču »obavještajna točka HGSS-a«. Za sad se u kući može smjestiti 8 planinara na noćenje. Kuća ima poljski zahod, nema vode niti odvoza smeća, ali ima struju.

Planinari iz dubrovačkoga kraja svake se godine okupljaju na tradicionalnom usponu na Snježnicu 26. prosinca, no izletnici i planinari česti su gosti u svako dobe godine. U ovoj smo godini već u kuću ugostili juniore vaterpolo kluba »Jug« te još nekoliko drugih



Planinarska kuća »Škola Kuna Konavoska« zamijenila je obližnju planinarsku kuću »Pavlić« na Snježnici



Juniori VK-a  
»Jug« ispred  
planinarske  
kuće »Škola  
Kuna Konavo-  
ska« u siječnju  
2011.

sportskih skupina i škola s dubrovačkog područja. Uz pomoć Grada Dubrovnika organizirali smo izložbu planinarske fotografije, a na Sveučilištu Dubrovnik pod predmetom Sport osnovali sekciju Planinarstvo. U ovoj školskoj godini, u toj sekciji djeluje 28 studenata.

Organizacija uspona, izleta, izložbi i svih naših aktivnosti nedavno je modernizirana i dostupna je široj javnosti putem web-stranice [www.hpd-dubrovnik.hr](http://www.hpd-dubrovnik.hr). Sve što planinari Hrvatske i svijeta žele znati o nama mogu vidjeti na našoj web stranici. Osim toga, web stranica pridonosi i privlačenju novih članova, jer bez novih članova i pomlađivanja članstva nećemo lako održati ovu prelijepu tradiciju odlaska i boravka u prirodi.

Dana 14. ožujka 2011. održana je redovna godišnja skupština HPD-a »Dubrovnik«. Na njoj su prihvaćeni svi izvjestaji za razdoblje 2009./2010., a za predsjednika društva ponovno je izabran dipl. ing Krešimir Ivanišević. Jug je opet živnuo i o našem prilogu planinarenju u Hrvatskoj već se govori.

Jelena Babić

## U Vinkovcima novo vodstvo društva

U vinkovačkoj gradskoj vijećnici održana je 22. veljače 2011. izborna skupština HPD-a »Dirov brijeg« iz Vinkovaca. Predsjednik Zlatko Becić, koji je vodio društvo u razdoblju od 2007. do 2011., izvijestio je o nizu uspješnih akcija i zahvalio članstvu na suradnji. U proteklom četverogodišnjem razdoblju osnovani su Planinarski savez Vukovarsko-srijemske županije i Stanica HGSS-a Vinkovci te je izveden niz uspješnih akcija i izleta, a mnogo je učinjeno i na promidžbi planinarstva u zapadnom Srijemu.

Na skupštini je izabrano novo vodstvo društva. Mirjana Malenica izabrana je za predsjednicu, Marijan Čubela za dopredsjednika, Nevenka Milak za tajnicu, a

Vesna Bašaragin nova je blagajnica društva. Uz njih su u Upravni odbor izabrani još Ankica Šimunić, Ksenija Petričić i Tomislav Milobara. Nova predsjednica najavila je da će ustrajati u redovitom organiziranju društvenih izleta svake nedjelje u bližu i dalju okolicu, uzduž i poprijeko Slavonije i Baranje, a i u susjednu BiH.

Visokogorci HPD-a »Dirov brijeg« mogu se pohvaliti osvajanjem mnogih europskih vrhova, između ostalih i Mont Blanca. Društvo je na tradicionalnim »Papučkim jaglacima« ove godine sudjelovalo s dva autobusa planinara. Izletima vinkovačkih planinara često se zbog dobrog druženja priključuju i planinari iz obližnjih gradova Vukovara i Županje, a zajednički s HPD-om »Grac« iz Cerne ova četiri društva marki-



raju planinarske staze na Dilju i Velebitu. HPD »Dirov brijeg« ima od svih slavonskih planinarskih društava najveći broj članova koji hodaju Hrvatskom planinarskom obilaznicom, što svjedoči da su prisutni u svim dijelovima Hrvatske. Prijevoznik je najčešće Branko Medić, član društva i vozač malog autobusa po kojem su Vinkovčani već postali prepoznatljivi. Dok putujemo po svim vrstama i bojama cesta, pa i bijelim cestama, s njim se uvijek osjećamo ugodno i sigurno, što je također vrlo važno za planinarske izlete.

Članovi se sastaju svakoga četvrtka u 20 sati u Ulici J. Matasovića 1 (kod stanice za tehnički pregled vozila). Za sve informacije o društvenim aktivnostima možete se javiti na broj 098/379-339.

Novoizabrana predsjednica obnašala je dužnost tajnice društva od 2005. do 2007. pa se može reći da svojim iskustvom i znanjem obećava kvalitetan rad »Dirovom brijegu« i u razdoblju koje slijedi.

Berislav Tkalac

## Dani dalmatinskih planinara 2011.

Dani dalmatinskih planinara ove godine održat će se 21. i 22. svibnja u okolici grada Imotskog. Organizator i domaćin Dana dalmatinskih planinara 2011. bit će HPD »Imotski«.

Umjesto uobičajenih planinarskih tura, domaćin će prirediti kružne obilaske po ljepoti poznatih krških fenomena Crvenog, Modrog i Lokvičićkih jezera, kao i kanjona Badnjevice, uz pratnju vodiča. Kamp će biti organiziran na Zelenom jezeru kod sela Ričice (Bušanje), oko 10 km zapadno od grada Imotskog. U neposrednoj blizini kampa nalazi se prostor pogodan za parkiranje. Za sve sudionike osiguran je besplatan ručak (fažol) i ponuda raznih pića po povoljnim cijenama, a voda će biti dostupna iz vatrogasne cisterne. Organizator ne osigurava opremu za kampiranje (šatore, podmetače, vreće i drugo) pa je navedenu opremu potrebno ponijeti sa sobom.

Radi što bolje i kvalitetnije pripreme, HPD »Imotski« moli sva zainteresirana društva da ih zainteresirani planinari o svom dolasku obavijeste najkasnije do 15. svibnja na mail kontakt@hpd-imotski.hr ili na mobitele 098/276-061 i 098/197-010.

Joško Vukosav

## Skupština Planinarskog saveza Dubrovačko-neretvanske županije

U Vili Koruna u Stonu održana je 19. veljače izborna skupština Planinarskog saveza Dubrovačko-neretvanske županije (DNŽ). Sjednica je započela primanjem šest novih članica u Savez, a zatim je slijedilo čitanje izvješća o radu i financijsko izvješće o proteklom mandatu, rasprava predstavnika udruga, prijedlozi i planovi za daljnji rad, osvrt na poteškoće u radu udruga i Saveza te razne slične teme. Razgovaralo se i o organiziranju Dana hrvatskih planinara iduće godine na Mljetu, raspravljalo

## Uspješni 29. »Papučki jaglaci« – ali bez jaglaca

U nedjelju, 20. ožujka 2011. uspješno je održana, unatoč lošem (zimskom) vremenu, tradicionalna planinarska priredba »Papučki jaglaci«. Nakon kišnoga i hladnog vremena koje je vladalo prethodnih dana, u nedjelju je snijegom okičen Papuk ipak privukao planinare iz tridesetak planinarskih društava, koji su zajedno s brojnim drugim izletnicima pohodili Lapjak, Mališćak, Jankovac, planinarsku kuću »Trišnjica« i Duboku.

Više od tisuću sudionika pozdravili su u ime organizatora predsjednik HPD-a »Sokolovac 1898.« iz Požege dr. Antun Lovrić te načelnik općine Velika Vlado Boban, a u ime suorganizatora ravnatelj Javne ustanove »Park prirode Papuk« dr. Ivica Samardžić, direktorica županijske turističke zajednice Maja Jakobić i direktor Turističke zajednice Požege



Bruno Horvat. Izletnici su u pratnji vodiča obišli više planinarskih ciljeva na Papuku, a potom se okupili na livadi nekadašnje »Požežanke«, gdje je priređen zajednički ručak. Nakon objeda, za sve je izletnike priređeno glazbeno popodne s plesom.

Prema riječima predsjednika HPD-a »Sokolovac 1898.«, ovogodišnja je priredba potpuno opravdala svoju dugu tradiciju, unatoč hladnom, kišovitom i snježnom vremenu. Vremenske neprilike glavni su razlog što se pozivu na priredbu odazvao razmjerno manji broj Požežana i Veličana. Bila je to vjerojatno posljednja priredba koja je organizirana na livadi jer će mjesto okupljanja sljedećih i jubilarnih 30. »Papučkih jaglaca« biti planinarski dom »Lapjak« u Velikoj, kako je to bilo uobičajeno prijašnjih godina.

Predrag Livak



MARIN PERKOVIĆ  
IVAN HAPAČ

Skupština Planinarskog saveza Dubrovačko-neretvanske županije 19. veljače u Stonu

se o školovanju markacista, potrebi školovanja vodiča društvenih izleta te o financiranju i drugim aktivnostima. Predložene su, usaglašene i donesene izmjene i dopune Statuta PS-a DNŽ-a. Sjedište Saveza više nije u Dubrovniku, već u Govedarima na Mljetu.

Na kraju sjednice izabran je novi predsjednik Saveza, Izvršni odbor, Nadzorni odbor i Sud časti. Dogovoren je skori sastanak Izvršnog odbora Saveza, do kada sve udruge moraju dostaviti planove aktivnosti kako bi se mogle koordinirati i financirati.

Planinarske udruge članice Planinarskog saveza DNŽ-a jesu: HPD »Dubrovnik«, PD »Planika« Babino Polje, PD »Mljet« Govedari, HPD »Sv. Ilija« Orebić, PU »Kondor« Dubrovnik, ŠPK »Tarantela« Dubrovnik, HGSS Stanica Orebić, PD »Gledavac« Metković, HPD »Grabovica« Ploče, HGSS Stanica Dubrovnik, HPD »Sniježnica« Cavtat i HPD »Mareta« Vela Luka.

U novom mandatu Savez će voditi predsjednik Marin Perković, član PD-a »Mljet«. Dopredsjednik je Goran Žugović iz HPD-a »Dubrovnik«, a tajnica je Magdalena Nardelli-Kovačić iz PD-a »Planika«.

Druženje uz korisne planinarske razgovore nastavilo se na prigodnom domjenku u Vili Koruna.

Goran Gabrić

## Skupština Planinarskoga kluba »Sljeme« u Zagrebu

U prostorijama Botaničkog vrta Fran Kušan u Zagrebu, održana je 12. ožujka 2011. godine izvještajna godišnja skupština Planinarskoga kluba »Sljeme« iz Zagreba. Skupštini je bio prisutan i predstavnik HPS-a te nekoliko prijatelja kluba. Uputivši pozdrav nazočnima predsjednik kluba Ivan Hapač podnio je izvješće o radu u 2010. godini, nakon kojeg je tajnik kluba Ivan Kosalec izvjestio prisutne o financijskom poslovanju kluba, a pročelnica sekcije »Alan« Irena Pavlič izvjestila je o



Skupština Planinarskog kluba »Sljeme« 12. ožujka 2011. - nagrađeni članovi kluba s priznanjima HPS-a

obimnim radovima koji su tijekom godine obavljani na održavanju planinarske kuće »Alan« na Sjevernom Velebitu.

Planinarski klub »Sljeme« osnovan je 1997. godine, a članovi su se prvenstveno bavili orijentacijskim takmičenjima, no osnivanjem Orijentacijskog saveza, a odlukom članova, klub ostaje unutar HPS-a i vraća se planinarskim djelatnostima. Početkom 2006. godine osnovana je sekcija »Alan« koju osnivaju dežurni planinari koji se brinu o planinarskom objektu na Alanu, a koji su upravljajući objektom, prepoznati već i prije kao kvalitetni upravljači, te zbog toga dobili i priznanje Izvršnog odbora HPS-a.

Prihvaćen je i plan djelovanja u 2011. godini, prvenstveno na zadacima za poboljšanje uvjeta boravka u planinarskoj kući »Alan«, kao i redovnog održavanja samog objekta.

Najzaslužnijim članovima PK-a »Sljeme«, za uloženi trud u unapređenje planinarstva tijekom proteklih godina, dodijeljena su priznanja HPS-a. Priznanja koja je u ime HPS-a uručio predsjednik IOHPS-a Vladimir Novak, dobili su Dijana Rabak, Marino Rabak, Krešimir Bartaković (brončani znak HPS-a), Irena Pavlič (srebrni znak) te Ivan Zorko i Stjepan Pavlič (plaketa HPS-a).

Nakon završetka službenog djela skupštine upriličen je domjenak te je nastavljeno druženje u dobrom raspoloženju.

Ivan Hapač

## Nova planinarska karta NP Paklenica u mjerilu 1:25000

Početkom travnja iz tiska je izašlo novo, dopunjeno izdanje planinarske karte Nacionalnog parka »Paklenica«. Nakon tri godine (prvo izdanje tiskano je 2008. godine) karta je dopunjena novim markiranim stazama, ucrtane su poučne i biciklističke staze, razminirane

planinarske staze (staze koje vode iz Like prema vršnoj zoni Velebita) i minski sumnjiva područja (stanje od veljače 2011). Uz mnoštvo dorađenih detalja, karta je dopunjena numeracijom svake markirane staze, a ispod svakog broja staze nalazi se oznaka polja u kojem je početak puta. Tako je s unutrašnje strane korica naveden popis od 50 planinarskih staza, a za svaku stazu je izračunata satnica, visinska razlika, dana težina puta od 1-5 i opisan put preko karakterističnih točaka na karti.

Karta obuhvaća područje južnog Velebita od Stapa na sjeverozapadnom dijelu do Malog i Velikog Libinja na jugoistočnom dijelu. Tako će svi planinari koji hodaju od Svetog brda, Vaganskog vrha preko Velikog i Malog Rujna do Stapa trebati samo jednu kartu.

Za navigaciju po karti korisnik može odabrati Gauss-Krügerovu koordinatnu mrežu (4×4 cm na karti odgovara 1×1 km u prirodi), stupanjsku skalu za GPS



Detalj planinarske karte Nacionalnog parka »Paklenica« (područje Svetog brda)

korisnike (user datum: da 739,845 m, dx = 682 m, dy = -203 m, dz = 480 m, opširnije na samoj karti) točnosti trećine stupnja ili pak »šahovsku« podjelu kvadrata (tako da se, na primjer, neki toponim može naći u polju M5). Ekvidistancija izohipsi je 10 metara.

Karta je tiskana na kvalitetnom kartografskom papiru formata 90 x 70 cm, ukoričena u plastificirane korice i dodatno uvučena u zaštitni plastični omot.

Karta se po cijeni od 50 kn može nabaviti u Uredu Hrvatskog planinarskog saveza u Kozarčevoj 22, svim prodavaonicama Iglu športa, Turističkoj zajednici Stari-grad-Paklenica, recepciji Nacionalnog parka Paklenica i na ulazu u sami park. Autor karte je Tomislav Nežmah, a izdavač Astroida d.o.o. iz Zagreba ([www.astroida.hr](http://www.astroida.hr)).

Alan Čaplar



Članovi HGSS-a u akciji spašavanja

## Serija »Nazovi 112« Stipe Božića

U srijedu 6. travnja na Prvom programu HRT-a počela se emitirati dokumentarna serija »Nazovi 112«. Autor serije je proslavljeni alpinist i gorski spašavatelj Stipe Božić koji u 10 polusatnih emisija priča o zanimljivim spašavanjima ljudskih života izvan urbanih sredina koja su u posljednjih pet godina izvedena u Hrvatskoj. Između ostalih, tu su i priče o požaru na turskom brodu kod Istre, spašavanju ljudi s nasukane jahte kod Dugog otoka, potrazi za nestalim zrakoplovom Cesna na Velebitu, noćnom helikopterskom spašavanju teško obolje-log putnika s cruisera kod Mljeta, spašavanjima iz minskih polja i slično. U snimanju serije sudjelovali su brojni piloti, policajci, djelatnici centara 112, gorski spašavatelji, vatrogasci, liječnici i preživjeli.

U razgovoru sa sudionicima spašavanja na zanimljiv način se rekonstruira svaka pojedina akcija spašavanja. S većine od četrdesetak intervencija postoje fascinantni video zapisi. Jedna od najzanimljivijih priča je o lovcu koji se uputio na Biokovo u lov na divlje svinje kojeg je ugrizla zmija za vrat. Srednji prst lijeve ruke odmah mu je utrnuo. Počelo mu se vrtjeti u glavi. Sjeo je na kamen i shvatio da više ne može ustati. Lovac je ipak mobitelom pozvao pomoć. Iz Splita su s helikopterom stigli spašavatelji HGSS-a i lovac je preživio.

Autor serije Stipe Božić kao gorski spašavatelj sudjelovao je u većini akcija spašavanja i uz to snimao. Snimatelj je i prokušani Božićev suputnik s mnogih dalekih putovanja Joško Bojić.

Ur.

## 6. - 8. 5. Dani hrvatskih planinara

Omiška Dinara  
HPS i PD »Imber«, Omiš  
Zvonimir Kujundžić, 091/51-11-059;  
Miomir Fistanić, 091/53-71-042; www.pdimber.com

## 7. - 8. 5. Kup Hrvatske u sportskom penjanju

Pula, klupske prostorije SPK »Onsight«  
SPK »Onsight«, Pula  
Siniša Hrestak, 098/99-88-152, info@onsight.hr,  
www.onsight.hr

## 14. - 21. 5. Ljetni tečaj za vodiče HPS-a

Mosor  
Komisija za vodiče HPS-a

## 14. 5. 11. memorijal Boris Bogević

Učka, Veli Brgud  
HPD HP i HT »Učka«, Rijeka  
Ilija Blatančić, 051/254-912, 098/305-831;  
Marica Miškulin, 098/305-832

## 15. 5. 14. »Planinarski pohod kanjonom Kupe«

Gorski kotar  
PD »Vršak«, Brod Moravice  
Emil Tušek, tusek.emil@gmail.com

## 15. 5. 22. pohod »Pješačenjem do zdravlja«

Okolica Crikvenice  
PD »Strilež«, Crikvenica  
Marijana Mužević, 098/92-87-288,  
marijana.muzevic@ri.t-com.hr

## 15. 5. Japetićevo pohod

Samoborsko gorje  
HPD »Japetić«, Samobor  
Antun Pavlin, 091/78-08-377

## 15. 5. Naškički planinarski put

Krndija  
PD »Krndija«, Našice  
Slavko Čolić, 091/57-57-943;  
Branko Grubač, 091/55-69865;  
pd.krndija@gmail.com

## 21. - 22. 5. Pohod slavonskim planinama

Slavonski planinarski put (SPP),  
Petrov vrh – Omanovac (noćenje) – Strmac  
Slavonski planinarski savez  
Otmar Tosenberger, 091/181-14-19,  
slavonski.planinari@gmail.com

## 22. 5. Dan HPD-a »Beleograd« – Ljetni susret planinara pri pl. kući »Beleograd«

Ivanščica  
HPD »Beleograd«, Belec  
Stjepan Hanzek, 091/79-41-399;  
Verica Havočić, 098/16-09-056

## 28. 5. Dan PD-a Strahinjčica

Strahinjčica, planinarska kuća  
PD »Strahinjčica«, Krapina  
Biserka Bajcer, 099/802-04-34; Smilja Leljak,  
099/69-09-360; Branko Vrhovec, 091/513-67-72

## 28. 5. Starim karavanskim putom preko Velebita

Brušanska duliba – Rudelić draga  
HPD »Prpa«, Baške Oštarije  
Vlado Prpić, 053/674-012; Ivica Fumić,  
098/437-011; D. Franc, franc@hpd-prpa.com;  
www.hpd-prpa.com

## 29. 5. Susret planinara-pjesnika na Sovskom jezeru

Sovsko jezero  
HPD »Sokolovac«, Požega  
Katica Bartošek, 098/264-389; Marijana Maras  
098/95-07-583; Manuela Zima-Čevapović  
091/25-33-138

## 29. 5. Otvorenje planinarske obilaznice

»Podgorske staze na srednjem Velebitu«  
Srednji Velebit, Skorpovac (12 h)  
PD »Kamenjak«, Rijeka  
Boris Kurilić, 091/15-03-103

## u lipnju Kretanjem do zdravlja

Ivanščica, Vilinska špica  
PD »Pusti duh«, Lepoglava  
Damir Kužir, damir.kuzir@vz.t-com.hr

## 4. 6. Uspon na Bat

Svilaja  
HPD »Kozjak«, Kaštel Sućurac  
Špirko Domljanović, 098/501-100

## 4. - 5. 6. Dan PD-a »Glas Istre«

Brgudac – Korita – pl. kuća »Korita« - Planik  
PD »Glas Istre«, Pula  
Aldo Buršić, 098/390-346; www.pd-glasistre.hr

## 5. 6. Dan medvedničke obilaznice

Medvednica  
HPD HP i HT »Sljeme«, Zagreb  
Žarko Nikšić, 098/90-28-331, zarko.niksic@net.hr;  
www.hpd-sljeme.hr

## 5. 6. Obilaznica PD-a »Brezovica«

Pl. kuća »Ačkova hiža« – vrh Brezovice  
PD »Brezovica«, Petrovsko  
Mladen Sitar, 098/94-74-111; Ivica Hršak,  
091/515-93-99

## 5. 6. Virovitički susret planinara

Ribnjaci  
HPD »Papuk«, Virovitica  
Zvonimir Kovačević, 033/728-618, 098/18-52-743;  
Vladimir Subota, 033/727-161, 098/16-84-839

## 10. - 12. 6. 14. susret balkanskih planinara

Platak  
PD »Kamenjak«, Rijeka  
Igor Korlević, 091/25-66-611;  
www.pd-kamenjak.hr

## 11. - 12. 6. Seminar za predavače i instruktore VS HPS-a

Baške Oštarije  
Komisija za vodiče HPS-a

## 11. - 12. 6. Slet planinara ZPP-a

Ravna Gora  
PD »Ravna Gora«, Varaždin  
Drago Novoselec, 091/57-52-792;  
Borislav Kušen, 098/90-31-833

## 12. 6. 10. pohod po Goranskom planinarskom putu

Gorski kotar  
HPD »Zagreb-Matica«  
Jasna Kosović, 098/94-61-906,  
jasna.kosovic1@zg.t-com.hr

## 12. 6. Antunovski piknik

Krndija, Paulinovac  
PD »Krndija«, Našice  
Slavko Čolić, 091/57-57-943;  
Branko Grubač, 091/55-69-865;  
pd.krndija@gmail.com



**WWW.IZFOTELJE.COM**

**WEB DUĆAN 0-24 SEDAM DANA U TJEDNU**  
**WWW.IZFOTELJE.COM**

Ne gubite vrijeme od boravka u prirodi. Što vam treba naručujte u bilo koje vrijeme, u udobnosti vlastitog doma uz šalicu omiljenog napitka.

**NOĆNI MONOKULARI DALEKOZORI**

Više informacija na  
**WWW.LAPIS-PLUS.HR** ili  
**WWW.IZFOTELJE.COM**

**LAPIS PLUS** Veliki izbor  
**WWW.LAPIS-PLUS.HR** odjeće, obuće, torbi,  
**TEL:01/4668-785** ruksaka, noževa, kompasa,  
dalekozora

YUKON PRO-LUX FAST AIM SIMMONS CACC LP BlackBird

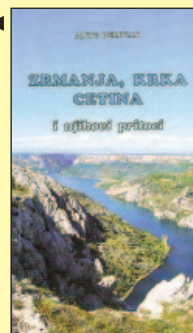
## VODIČI ZA UPOZNAVANJE PRIRODNIH LJEPOTA U HRVATSKOJ



► Autor: Vlado Božić  
bogato ilustriran vodič  
format: 21x12,5 cm  
tvrdi uvez  
300 stranica  
cijena: 210,00 kn  
**s popustom: 100,00 kn**

**Narudžbom svih triju knjiga odobrava se dodatni popust  
Cijena je ukupno 130,00 kn. Poštarina uračunata u cijenu!**

► Autor: Ante Pelivan  
bogato ilustriran vodič  
format: 21x12,5 cm  
meki uvez  
240 stranica  
cijena: 60,00 kn  
**s popustom: 30,00 kn**



### “Ekološki glasnik”

Duga cesta III odvojak 12,  
10412 Donja Lomnica  
Tel: 01/6218 872  
Fax: 01/6234-058  
web:  
www.ekoloski-glasnik.hr  
e-mail:  
ekoloski.glasnik@vip.hr



### Tiskara

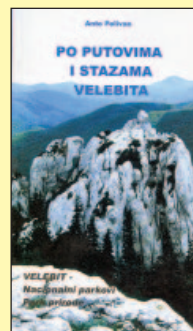
#### “Ekološki glasnik”

tisak knjiga i  
časopisa vrhun-  
ske kvalitete

posebni popust  
za sva planinar-  
ska društva

**ekološki glasnik** časopis o prirodi

► Autor: Ante Pelivan  
bogato ilustriran vodič s  
kartama  
format: 21x12,5 cm  
meki uvez  
192 stranice  
cijena: 60,00 kn  
**s popustom: 30,00 kn**



# PLANINARSKE KNJIGE!



## Alan Čaplar **PLANINARSKI VODIČ PO HRVATSKOJ**

**624 stranice, 19 × 24 cm, u boji**

Vodič pruža sveobuhvatan pregled mogućnosti za planinarenje u Hrvatskoj. Obiljem pažljivo prikupljenih konkretnih i praktičnih podataka, modernim pristupom i bogatom grafičkom opremom vodič služi kao dobra osnova za planiranje lakih poludnevničkih šetnji, cjelodnevničkih izleta i višednevničkih tura.

**novo izdanje = 249 kn**

**izdanje 2008. = 220 kn**



## Dubravko Marković **MEDICINA ZA PLANINARE**

priručnik o planinarskoj medicini

**Hrvatski planinarski savez, 2008.**

**136 stranica, 15 × 21 cm**

Na vrlo živopisan i jedinstven način ova knjiga liječnika brojnih hrvatskih himalajskih ekspedicija donosi brojna njegova medinsko-planinarska iskustva i osnovna medicinska znanja korisna svakome tko se upućuje u planine.

**30 kn**



## **ANTOLOGIJA HRVATSKOG PLANINARA**

**Hrvatski planinarski savez, 2008.**  
**114 stranica, 19 × 24 cm, u boji**

Povodom 110. obljetnice izlaska prvog broja i 100. godišta časopisa »Hrvatski planinar« tiskana je antologija odabranih članaka koji reprezentativno predstavljaju bogatu povijest časopisa. Osim članaka iz povijesti, antologija sadrži i članke o samom časopisu, urednicima i o računalnoj bibliografiji, dostupnoj na web stranicama HPS-a.

**80 kn**



Informacije i narudžbe:

**HRVATSKI PLANINARSKI SAVEZ**, Kozarčeva 22, 10000 Zagreb

tel. 01/48-23-624, tel./fax 01/48-24-142, [www.plsavez.hr](http://www.plsavez.hr), [hps@plsavez.hr](mailto:hps@plsavez.hr)